ЮНАК

травень ◈ тау

1979

ВАЖЛИВЕ ПОВІДОМЛЕННЯ ПЕРЕДПЛАТНИКАМ "ЮНАКА"

ГПБулава, шукаючи способів покращання методи збирання передплат, зобов'язала КП Старшини через пл. осередки допомогти пл. видавництву збирати передплати гуртово й надсилати їх напочатку березня до Адміністрації. Пресові референти у пл. осередках виготовляють списки своїх членів з їх адресами й, згідно з зібраними передплатами, висилає їх до Адміністрації. На основі цих списків Адміністрація висилає журнали. Тому просимо Вас перевірити в станицях списки й вплачувати передплати **тільки до станиць.** Нашим обов'язком повинно бути, щоб **кожний** подбав про **своєчасну вплату.** Тим улегшимо працю пресовим референтам у станицях, піднесемо рівень нашої пл. готовости й дамо змогу пл. видавництву існувати.

Передплатники, які не є членами пл. станиць, пересилають передплати кожного року **не пізніше 15 березня** безпосередньо до видавництва.

Пл. видавництво вдячне за щедрі датки на пресфонд і просить не забувати про них у майбутньому. Від кожного з нас залежить доля пл. преси, її існування і ріст. Хай же кожний причиниться до росту журналів, бо це наше спільне добро.

Адміністрація

УВАГА! УВАГА!

Усіх тих, що надсилають до "Юнака", "Готуйсь" і "Пл. Шлях" будьякі інформації та світлини чи дописи, дуже просимо подати повне ім'я та прізвище особи, що до неї стосується дана інформація, курінну приналежність, місце замешкання, дату, коли дана подія заіснувала тощо. Світлини просимо завжди підписати на звороті чи іншим способом зазначити до кого і чого вона відноситься.

Посилаючи світлини для поміщення, вибирайте чорно-білі та ті з кольорових, які мають чіткі контрасти.

Редакція

ПОМОЖІТЬ НАМ зробити "добре діло" і перешліть дарункову передплату

для зразкових, але незаможніх юнаків та юначок, особливо з европейських та південно-американських країн. Вони бажали б дістати та читати «Юнака», але самі не можуть собі його передплатити.

Адміністрація

ПЛАСТОВА КРЕДИТІВКА в Торонті

на корисних умовинах

- **дає ПОЗИКИ**
  та
- **приймає ОЩАДНОСТІ.**
- Пластова Кредитівка міститься у Пластовому Домі в Торонті.
- **Урядові години:**
  вівторок і четвер 7-9 вечора,
  субота 2-4 по пол.

Plast (Toronto) Credit Union Ltd.,
2199 Bloor St. West, Toronto 21, Ont.
Phone: 769-9998

Пластуни і Пластунки в Торонті!
СКЛАДАЙТЕ СВОЇ ОЩАДНОСТІ у Пластовій Кредитівці!

Від 1 січня 1979 р. річна передплата "Юнака" коштує: США і Канада — $10.00; Австралія — 7.00 австр. дол.; Австрія — 100 шилінгів; Аргентіна — 3.00 ам. дол.; Німеччина — 15.00 нім. марок; Франція — 15.00 франц. франків; Італія — 2.000 лірів Велика Брітанія — 2.00 фунти

Ціна одного числа $1.00

YUNAK — a Ukrainian Monthly Magazine, published by PLAST, Ukrainian Youth Ass'n, 2150 Bloor St. West, Toronto, Ont. M65 4V7, Canada Tel.: (416) 769-7855

АДРЕСА АДМІНІСТРАЦІЇ YUNAK MAGAZINE 2150 Bloor St. West, Toronto, Ont. M6S..4V7, Canada

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ Mrs. Olha Kuzmowycz, 221 Fire Island Avenue, Babylon, N. Y. 11702, U.S.A.

SECOND CLASS REGISTRATION NUMBER 2183

Printed by KIEV PRINTERS LTD. — 2466 Dundas Street West, Toronto, Ontario, Canada M6P 1W9

"Юнак" — журнал пластового юнацтва.
Появляється щомісяця крім липня і серпня.
Видає Головна Пластова Булава.

Редаґує колеґія.
Головний редактор:
пл. сен. Ольга Кузьмович.

Члени редакційної колеґії:
пл. юн. Андрій Винницький
пл. сен. Тоня Горохович,
ст. пл. Олесь Кузишин
гетьм. вірл. Ксеня Одежинська,
пл. юн. Всеволод Онишкевич
ст. пл. Юрій Павлічко,
пл. сен. Олександра Юзенів.

пл. сен. Петро Содоль
пл. сен. Люба Крупа

ЗМІСТ

2 Використовуймо нагоди для самовиховання — Подруга Гребля
3 Юрій-змієборець — П. Демуцький
Святі трубачі — ***
4 Сто років від народження Симона Петлюри — ***
5 Сучасні визначні українці: д-р Юрій Старосольський — О. Кузьмович
6 А він таки залишиться "наш" святий — О. К.
7 Руки матері — Олег Орач
Едвард Шраєр — Генеральний Губернатор Канади — Ю. Данилів
8 Славкова перемога — Володимирко
9 Молоде перо: Мені було боляче... — А. Перекліта
Їдуть додому вмирати — Є. Сверстюк
10 Конкурс на "Кота-Мурлику" — Л. Ю.
11 Ти хочеш бути булавним... — Щ.
12 Успіхи наших подруг: Марійка Мотиль — доктор мікробіології — О. Кузьмович
14 Українська філателія — Е. Онишкевич
15 Вечір "Юнака" — ***
16 А що ви на це? — А. Лучечко, Л. Пясецька, Л. Залуцька
17 Приготовляємося до таборування, Погода — ***
19 Співаємо давніх пісень: Гей пластуне — М. Угрин-Безгрішний
20 Марш вітрогонів — Григорій Нудьга
21 Хроніка
26 Листування, державні оголошення, Замість квітів на могили, пресфонд

● **На обкладинці:** Рисунок каплиці на Пластовій оселі "Вовча Тропа", виконав Юрій Старосольський.

● **Ілюстратори цього числа:** пл. сен. Дарія Даревич, Софія Караффа-Корбут, Марійка Костів-Яворська, пл. сен. Володимир Гарпун-Пилишенко, ст. пл. Роман Юзенів.

● **Усі редакційні матеріяли слід слати на адресу головного редактора.**

● **Редакція застерігає право виправляти мову, як теж скорочувати й виправляти одержані матеріяли згідно з пластовою термінологією, пластовими виховними напрямними та вимогами юнацького віку читачів.**

ЮНАК

ТРАВЕНЬ 1979 Ч. 5 (188) РІК XVII

Інтерціональне стандартно-серійне число,

0044-1384

ВИКОРИСТОВУЄМО НАГОДИ ДЛЯ САМОВИХОВАННЯ!

Дорогі Юні Подруги і Друзі!

За ініціятивою Тані, коли Марта вже була по матурі, ми відбули перші сходини нашого українознавчого гуртка, створення якого ми давно заплянували. Узгіднили, що будемо зустрічатися двічі в місяці. У програмі — гутірка про сучасну Україну на підставі прочитаної лектури.

Коли ж прийшов час відбути чергові сходини, сталося непередбачене. Домівка була замкнена, а я мала перешкоду на праці й не могла навіть повідомити гурток про це, бо ніхто на мої телефони не відзивався ні в хатах, ні в домівці. Я тривожилась наслідками невдачі. Проте заспокоїлась згодом, бо вірила, що Таня, яку ми обрали провідницею гуртка, вийде з ситуації.

І справді, по хвилині всі мої друзі з'явилися в моїй кімнаті.

— О, а ми були в парку й всі своє розповіли, а тепер прийшли почути вашу частину, — зарапортувала Таня.

Ми докінчили сходини й визначили час і місце чергових. Я раділа, що наші юначки й юнаки добре вийшли з невдачі щодо сходин. Моє довір'я до них збільшилося, я раділа й їх похвалила.

Вже закінчивши сходини, мимоволі ми продовжували розмову про нагоди для самовиховання. У моїй пам'яті збереглося багато подій, які свідчать про такі нагоди. Про них розповім і Вам:

— Це була неділя у таборі юначок. Відвідини батьків, святкова ватра. Інтендантка — ст. пл. Гануся — мала подбати про вечерю раніше, ніж звичайно, щоб приспішити ватру і щоб батьки могли бути на ній. Але Гануся забавилася на озері й занедбала свій обов'язок. Ми порадили з вечерею без неї, і ніхто не помітив нарушення порядку в таборі. Переживала це тільки комендантка і Гануся, хоч їй ніхто не сказав ні слова докору. Комендантка визначила другого дня наказом іншу пластунку інтендантою. Аж тоді прийшла до неї розжалена й схвильована Гануся просити пробачення.

— Мені таке покарання подобалося. А може це й не було покарання?.. — відізвалася Марта.

— Я б не хотів бути на її місці, — сказав Андрій.

— Гануся напевне буде пам'ятати подію ціле життя, — додав Роман.

— Ще якийсь приклад подайте, — попросив Микола.

І я продовжувала розповідати:

— Ми таборували на фармі оо. Василіян. Юнаки з одного гуртка допомагали зібрати малини. Треба було обірвати всі дозрілі малини зверху й внизу. Але Федь збирав тільки ті, що були під рукою. Йому не хотілося згинатись.

— Як тобі не соромно? На тебе дивиться твоя мама. Ти несумлінно працюєш, — сказав виховник.

— Яка мама, друже? Мама не бачить, мама дома, — відповів Федь.

— Але твоє сумління (його ж тобі дала мама) підказує тобі працювати солідно, а не відчіпно, а ти не звертаєш на нього уваги.

— Я ніякого сумління не маю, я не бачу його ані не чую! — поспішив заперечити Федь.

— Федоре, воно у твоїх думках, у твоєму серці, прислухайся до нього.

Федь далі збирав малини тільки зверху. Але згодом поглянув на товаришів, що нишпорили в малиннику, призадумався, усміхнувся... Потім схилився і почав визбирувати всі залишені внизу малини. Він зрозумів — йому не хотілося бути поганим, не хотів робити прикрости мамі.

— І ще один приклад, — продовжувала я. — Він з нашого вже життя. Вчора Таня, увійшовши до нашого бюра, вийняла два вазонки ледве розквітлих крокусів і сказала: "Там так гарно надворі, а я подумала, що ви тут сидите й не бачите сонця й квітів". Тепер я кожний раз, глянувши на квіти, радію не тільки їх видом, але красою Таниного вчинку, чутливістю її душі... А спостерігати, Юні Друзі, Ваш духовий ріст, це таки неабияка радість.

Скоб!

Подруга Гребля

ЮРІЙ — ЗМІЄБОРЕЦЬ

(Лірницька пісня)

Із книжки П. Демуцького
"Ліра і її мотиви", Київ 1903.

Були люди невірнії,
вони в Бога не вірили,
а вірили у смочище,
у лютеє те зміїще.
Дали смоку а й оброку,
щонеділі по людині.
Прийшла пора аж на царя —
хоч сам ступай, хоч доч давай.
Стали вигри вигравати,
стали панну наряджати;
посадили в кінці моря:
— "Моли, панно, щиро Бога!"
Панна тоді сильно злякла,
пред Господом хрестом вклякла.
Аж тут летить та смолище,
а лютеє та зміїще.
В його з рота огонь паше,
в його з очей іскри скачуть...
Де узявся святий Юрій
на білім коні з копієм.
Вдарив смока серед ока,
забив смока на вік віка.
— "Чого хочеш, святий Юрій?
Чи ти хочеш срібла-злота?
Чи ти хочеш розписати,
по всім світі розіслати,
щоб читали і писали,
Георгія святкували?"
— "Я не хочу срібла-злота,
тільки хочу розписання,
по всім світі розіслання,
щоб читали і писали,
Георгія святкували".

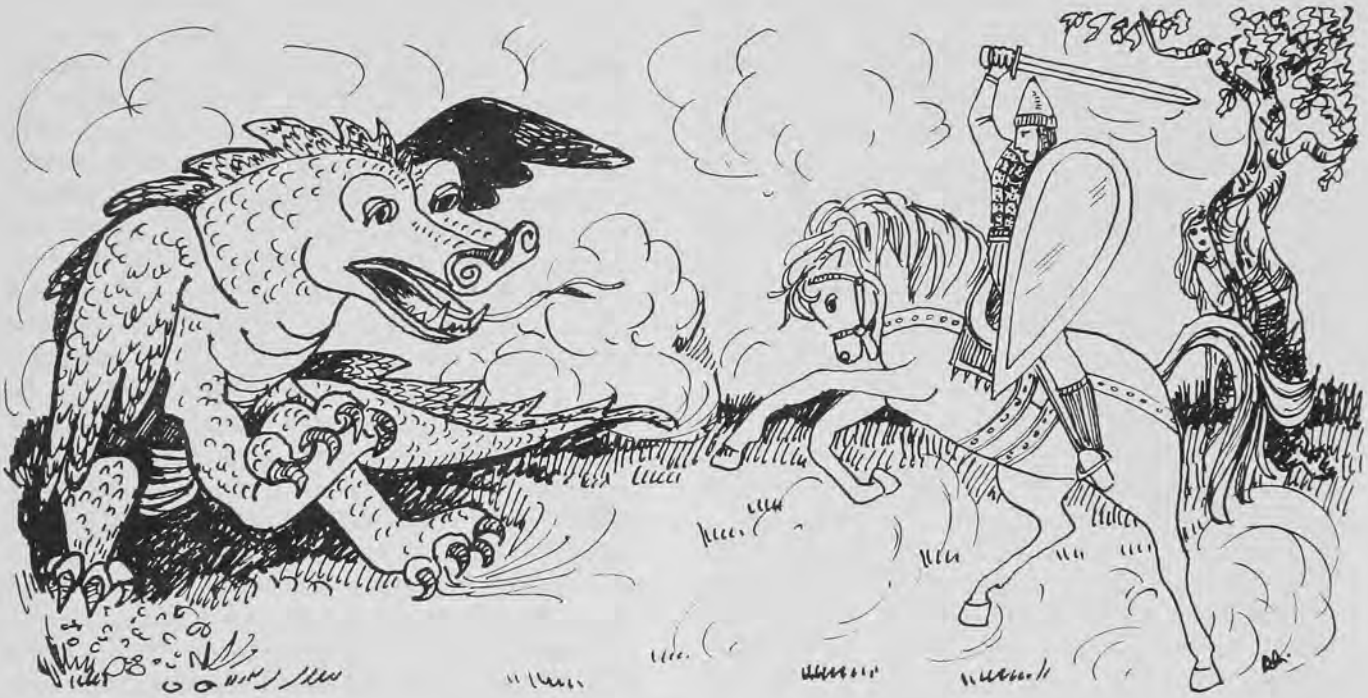

СВЯТІ ТРУБАЧІ

Гей, знати, знати, котре господар,
Гей, дай Боже!
А то господар на ім'я Іван.
Його подвір'я сріблом леліє,
а в його дворі два-три королі:
А перший король — то сам Господь Бог,
а другий король — то святий Юрій,
а третій король — то святий Дмитро.
В святого Дмитра трубочка срібна,
в святого Юра — з буйного тура,
а в Господа Бога з єдинорога.
Ой, як затрубів та святий Дмитро —
гори, долини копами вкрились.
Ой, як затрубів та Юрій святий —
всю кригу розбив, дерево розців.
Ой, як затрубів сам Господь з неба,
врадувалася на ріллі скиба,
на ріллі скиба, у морі риба,
у морі риба, у полі зілля,
у полі зілля, у стогах зерно...

100 РОКІВ ВІД НАРОДЖЕННЯ СИМОНА ПЕТЛЮРИ

Саме у місяці травні цього року минає рівно сто років від дня народження Головного Отамана Військ Української Народньої Республіки. Народився він 10-го травня 1879 року в Полтаві де і ходив до початкових шкіл, а відтак до Полтавської Духовної Семінарії. Там вже у семінарії включився у працю тайної української громади,і за те в 1901 році його зі семінарії прогнали. Петлюра виїхав з Полтави і включився всеціло в діяльність Революційної Української Партії, яка створилася саме з української громади в Полтаві. І так Симон Петлюра як молода людина працював у політичному житті та як журналіст-публіцист у різних українських політичних виданнях. Він був співредактором місячника "Вільна Україна" і журналів "Слово" та "Україна", а вкінці співпрацював у журналі "Украинская Жизнь". Він перебував у Києві, Львові, Москві аж до 1917 року, коли приїхав до Києва на 1-ий Всеукраїнський Військовий З'їзд. Там обрано його головою Генерального Військового Комітету, а опісля першим українським міністром військових справ в уряді Української Центральної Ради, яку очолював Михайло Грушевський. При кінці 1917 року Симон Петлюра, не погоджуючись з політикою деяких членів Центральної Ради, виїхав на Лівобережжя, організував Гайдамацький Кіш Слобідської України і став його комендантом. Це військо відограло вирішальну ролю у боях за Київ та у ліквідації большевицького повстання початку 1918 року.

Коли однак прийшов гетьманський переворот, Петлюра відійшов від військової праці, а опісля, коли гетьманський уряд проголосив федерацію з Росією, Петлюра очолив протигетьманське повстання. У грудні 1918 року війська Петлюри враз із Січовими Стрільцями під командуванням полковника Євгена Коновальця ввійшли до столиці України і перебрали владу.

Декілька місяців пізніше Симон Петлюра, залишаючись Головним Отаманом українського війська, став головою Директорії Української Народньої Республики — значить: головою Української Держави. У дуже важких умовинах він 10 місяців утримував владу, але вкінці, опинившись у безвихідному становищі, виїхав з урядом УНР до Варшави, де уклав з Польщею договір. Спільно союзники повели наступ проти большевиків і на коротко знову зайняли Київ. Ще якийсь час Симон Петлюра зі своїми військами вів бої проти большевиків, але коли Польща уклала договір з совєтською Росією, армія УНР під проводом Петлюри перейшли у листопаді 1920 року Збруч, і поляки нашу армію інтернували. Якийсь час Петлюра перебував у Польщі, але коли большевики в 1923 році вимагали прогнати Петлюру, він виїхав на Захід і поселився з дружиною і донькою в Парижі. Там керував він діяльністю екзильного уряду УНР і заснував тижневик "Тризуб" та розвинув широку публіцистичну діяльність.

Симон Петлюра загинув на вулиці Расіна в Парижі 25-го травня 1926 року від куль большевицького агента Шварцбарта, який стріляв ніби з помсти за жидівські погроми, хоча Петлюра був послідовно за роки своєї політичної і військової діяльности проти усяких погромів. Поховали його з великими почестями на цвинтарі Монпарнас.

Симон Петлюра — це один з найважливіших будівничих молодої української держави. Він завжди стояв на сторожі незалежности й державности, був знаменитим військовиком і публіцистом. Для нас тепер цікаво зокрема, що він багато писав на тему завдань української політичної еміграції.

Для українського народу Петлюра — це символ боротьби за незалежність України. Тому саме він був популярний серед населення, і тому большевики його вбили.

СУЧАСНІ ВИЗНАЧНІ УКРАЇНЦІ

ПРАВО — НАУКА
Д-Р ЮРІЙ СТАРОСОЛЬСЬКИЙ

У місяці лютому мали ми нагоду подивляти в Нью-Йорку виставку картин не професійного маляра, а людини, для якої малювання — це ще одне "гоббі", яке однак, як ми бачили, іде далеко поза аматорство. "Мандрівки з пензлем" — це назва виставки д-ра Юрія Старосольського, який має особливий дар переносити на папір все, що бачить і переживає. Кожна дальша чи ближча його життьова мандрівка "записана" у картині; часом теплими красками, часом чорним олівцем, хоч д-р Ю. Старосольський також добрий журналіст і вміє свої думки та переживання знаменито вкласти у слова.

Однак усе це є його побічним зайняттям, а українське громадянство знає і шанує д-ра Ю. Старосольського як правника-науковця. Він, як його батько, посвятився науці права і починав свою правничу працю таки у канцелярії свого батька у Львові. Але прийшла друга світова війна, а з нею зміни обставин, мандрівка на захід і дальші її наслідки. Тоді д-р Ю. Старосольський посвятився науці карного права, яке викладав на Українському Вільному Університеті, а від 1974-го року на Українському Католицькому Університеті, керівником філії якого він є у Вашінґтоні.

З тої ділянки написав багато праць українською, німецькою та англійською мовами, з яких найважливіша є англійською мовою про "Основні принципи совєтського карного права".

Д-р Ю. Старосольський, переїхавши жити до США, тут добув ступінь маґістра політичних наук і останніх двадцять років працював у Конґресовій Бібліотеці у Вашінґтоні, у відділі чужих мов при дивізії дослідів для Конґресу. Він є також дійсним членом Наукового Товариства ім. Шевченка і членом редакційної колеґії Енциклопедії Українознавства, де писав інформації з ділянки карного права в українському і англомовному виданні.

Не зважаючи на ті численні наукові праці, д-р Ю. Старосольський ніколи не відкладав ані журналістичного пера, ані пензля. Свою журналістичну працю він починав у пластових журналах, і нам живо пригадується наша співпраця -у журналах для юнацької молоді "На сліді" та "Дорога", де він писав статті, репортажі та оповідання (які сам ілюстрував) під псевдом "Володимирко" і був головним редактором. Тепер завжди читаємо із зацікавленням його політичні статті і репортажі на сторінках щоденника "Свобода".

Поруч захоплення малюванням і журналістикою д-р Ю. Старосольський має ще одне "гоббі", що дало йому дуже багато вдоволення у житті — це спорт. Він, як каже, любив завжди змаг для самого змагу. Він був добрим легкоатлетом (особливо у скоках і бігах на коротку мету), а крім того залюбки їздив на лещатах, грав теніс і копаний м'яч та здобував у всіх тих спортах багато перших місць. Він

завжди мав особливу звинність рухів, і добре пригадую, як бавив нас усіх жонглюванням тарілками і різними іншими магічними штучками — як справжній цирковий "маґік".

Молодим хлопцем вивчив міжнародну мову т. зв. "Есперанто", та різні шифри і вмів читати і розв'язували різні зашифровані письма без "ключа — тобто не знаючи шифрів".

Справді, рідко трапляється, щоб одна людина мала стільки різних зацікавлень і щоб була в усіх них так непересічно успішна. Про це думали ми цілий час, подивляючи на виставці картин ці живі, повні барв, чуття і краси записки з його прецікавого життя.

Ольга Кузьмович

П. С. Якщо наші молоді читачі-пластуни роздумують, у якому відношенні цей д-р Юрій Старосольський, про якого їм розказуємо, є до Юрія Старосольського — Начального Пластуна, то зрадимо їм, що це одна і та сама людина.

А ВІН ТАКИ ЗАЛИШИТЬСЯ "НАШ" СВЯТИЙ

Не знаємо, скільки з наших читачів пригадує, що в 1969 році Католицький Синод у Римі змінив літургічний календар і викинув з нього біля сорок святих, які не мають достатніх історичних доказів, що вони своїми вчинками справді гідні, щоб зачислити їх у ряди святих.

Для нас найбільше боляче було, що до "здеґрадованих" святих зачислили св. Миколая і св. Юрія. Обидвох їх широко почитають у нашому народі, і з ними в'яжеться багато народніх переказів і звичаїв.

Св. Миколай уважається у цілому світі не лише патроном моряків (особливо у православній церкві), але й опікуном дітей.

Святий Юрій — це опікун армії і напр. в Англії його особливо почитали ще в часах Хрестоносних походів. Його постійно малюють, як убиває списом якогось леґендарного змія, і тому він став символом лицарськости, перемоги добра над злом і опікуном покривджених. Тому не диво, що брітанський скавтінґ, а за ним скавтінґ у цілому західньому світі прийняв його за свого патрона.

Для нас, українців, було це подвійно зрозуміле, бо як знаємо, св. Юрій зв'язаний з різними народніми звичаями, особливо на Гуцульщині.

Ідентичність св. Юрія насправді не зовсім досліджена. Одні кажуть, що св. Юрій був жовніром в армії римського імператора і згинув мученицькою смертю за християнську віру в Малій Азії. Інші доказували, що він походив з Капподокії і згинув за жорстокого імператора Діоклетіяна 23 квітня 303 р. Цей день (за старим стилем 6 травня) уважають святом. Було також багато інших версій, а побожні письменники щораз більше прикрашували історію про св. Юрія новими ділами. Так з'явився змій, а з ним образ св. Юрія на білому коні, як пробиває змія списом.

Тепер, саме в десятому році скинення св. Юрія із "справжніх" святих, грецька преса і грецька православна церква почала акцію, щоб Папа привернув у ряди святих св. Юрія, св. Миколая і св. Варвару. Святий синод грецької православної церкви уважає, що католицька церква зробила неправильно, і зараз іде поважна дискусія про це на вершинах усіх християнських церков.

Але незалежно, як вона закінчиться, для нас, пластунів, св. Юрій таки залишиться Патроном і символом перемоги добра над злом! Ми далі будемо вітати його день 6-го травня та називати його іменем дітей з пластових родин. Цього нам ніхто не може заборонити!

О. К.

Олег Орач

РУКИ МАТЕРІ

О руки ті!
Вони вночі не сплять,
Оберігаючи рожевий сон
дитяти.
З віків у вічність
проліта земля,
Нас на руках тримаючи,
як мати.
З чужих країн вертаючи
домів,
Після далеких мандрів
і розлуки,
Цілуймо руки наших матерів,
Натруджені, сумні,
ласкаві руки.
Ці руки пестили, варили
і пекли,
І сорочки нам шили
й вишивали,
І підкидали в небо нас малих,
Щоб і в житті так високо
літали,
Мов ластів'ят лаштуючи
в політ.
В любистковому літеплі
купали,
І прикипали руки до воріт,
Коли між люди вперше
випускали.
Ніщо не вічне —
вічні матері...
Уже й тоді,
як нікому стрічати...
Допоки сонце сяє угорі,
Вона живе — многостраждальна мати.

Ґравюра львівської мистині Софії Караффи-Корбут

ЕДВАРД ШРАЄР — ГЕНЕРАЛЬНИЙ ГУБЕРНАТОР КАНАДИ

Наш новий — двадцять другий Генеральний Губернатор — прийшов до влади цього року в січні.

Я пишу про нього тому, що він перший Генеральний Губернатор іншого, ніж англосакського чи французького роду. Рід Шраєра австрійсько-німецького походження, але батьки його народились і прибули до Канади з України. Едвард Шраєр і його дружина виросли серед українців на Заході Канади й тому знають вони українську мову, вони говорять аж п'ятьма мовами.

Для українців те, що Едвард Шраєр став Генеральним Губернатором, дуже важливе. Він знає і шанує наш фолкльор, наші традиції й мову. Наша преса написала про те, що на зустріч з королевою Єлизаветою II в Лондоні під час українського Різдва він привіз з собою з Канади українську кутю. Королівській родині наша кутя смакувала. А Королева-мати сказала, що кутя їй найбільше смакувала з яблуковим перекладанцем.

Інший доказ прихильности Едварда Шраєра до українців є те, що він та його дружина загостили на нашу Маланку у Вінніпеґу. Третє цікаве, що він на своїй інсталяції говорив п'ятьма мовами, а між ними також українською. Коли він був прем'єром Манітоби, в його уряді було чотирьох міністрів українського роду. Нам дуже приємно знати, що маємо такого цікавого й достойного приятеля.

Пл. юнак. Юрій Данилів, Торонто

Якщо бажаєте допомогти
" Ю Н А К О В І ",
складіть свій даток
НА ПРЕСФОНД "ЮНАКА"!

СЛАВКОВА ПЕРЕМОГА

Славко мав справді щиру волю читати підручник математики, розуміти, що читає, і затямити. Одним словом — він хотів учитися.

Дістав він "першу"[1]) на останній річній конференції, тепер мусить надробити. — Проклята математика. — Якось дав собі раду з усіма іншими предметами, тільки з математикою не йшло. А до того за три тижні гімназійні легкоатлетичні змагання, треба б потренувати улюблений скок з перешкодою... Славко глянув у кут кімнати. Там стояла довга бамбукова жердка. Він приніс її, щоб хоч у кімнаті час від часу вправляти підхоп на жердці. Це, може, найтрудніше при скоку жердкою, щоб у хвилині, коли добігаємо до ямки і вбиваємо в неї жердку — досунути миттю долішню руку до горішньої і в той час, як тіло з розмаху йде вгору — підтягнутися на руках і перекинутися через лату. І вже побіг Славко на спортову площу, побачив себе високо в повітрі над латою... він аж вигнувся, як вуж, уявляючи собі прекрасний скок — почув крики захоплення тисячі глядачів його осягом і перемогою... Славко мусів силоміць заплющити очі, щоб вирватись від привабливої мрії. Бо цим разом мрія не могла стати дійсністю. Інші вправляють в його гімназії і в інших... а він — мусить "кувати" цю погану математику. А професор "Котанґенс" ще й каже, що математика єдина справжня поезія...

А другого дня в сьомій клясі загуло: Професор Котангенс зломив ногу. Не прийшов сьогодні до школи і мусітиме ще бодай місяць пролежати в ліжку. Саме стільки, скільки треба до кінця року. Що буде тепер з поправками? В сьомій клясі було ще більше таких, що мали відробляти Котанґенсові математичні залеглості. Вони ледве зуміли приховати вдоволення: це ж їх чистий зиск, "перша" вже вписана в каталог, а заступник Котанґеса ачей не буде вимагати того, що обіцяли своєму професорові. І Славкові нагло стала перед очима візія змагань; ще зможе потренувати і стати на старті... і мрія може справдитись. Знову побачив себе на площі. Але ось з'явилась інша хвилина. Це він здає у Котанґенса залеглу партію. Не пішло воно занадто добре, але професор вписав "першу". Славко перейде до восьмої кляси без "сінґля",[2]) що так поважно загрожував, але мусить обіцяти, що впродовж місяця вивчить і здасть поправку. Славко обіцяв... хто ж тут не обіцяв би? Але Котанґенс нагло запитав — "Ти пластун?"

— Так, пане професоре, відповів Славко.

— Розвідувач?

— Так, а скоро буду скобом.

— Отож пам'ятай: беру від тебе пластове слово чести, що п'ятнадцятого червня зголосишся до мене до поправки.

І Славко дав "пластове слово". Дав, може, легкодушно, бо по правді не вірив, щоб міг дати раду тій клятій математиці. А до того в час самих змагань.

І ось тепер — Котанґенс захворів, не прийде вже цього року до школи, не буде вимагати поправок... Але — пластове слово. "Слово пластуна" — слово лицаря. На нього можна покладатись, як на крицю", — мигнуло в думці. Ні, Славко не зломить його: побореться з математикою і стане до іспиту. Почув у собі раптом нову силу від тієї постанови. І вже математика не видалась такою осоружною...

Світило сонце, йшло літо і повітря дрижало від спеки. На спортовій площі рух... А Славко "кував, "кував"...

Коли п'ятнадцятого червня дзвонив до помешкання грізного професора, билось йому серце аж під горло. Увели його в кімнату хворого. Контанґенс здивовано підвів очі:

— Ти, Ярославе?

— Я, пане професоре, мав зголоситися сьогодні до поправки.

Професор мовчав довгу хвилину. Славко, наче засоромлений, спустив очі вниз; раптом здавалося йому, що все, що вивчив з таким трудом, — кудись розвіялось.

— Ти справді прийшов здавати?

— Так, пане професоре, — я дав слово.

Котанґенс знову хвилину глядів Славкові в очі. — "Дякую тобі", — сказав і простягнув йому руку. "Я вірю, що ти вивчив, не буду тебе питати, хворий мені важко".

Славко зірвався: "Пане професоре, я дуже прошу мене питати".

— Дуже просиш?...

І почався іспит. Обом було дивно, що Славко стільки вивчив. Він наче тепер почав розуміти математику.

Другого дня були міжгімназійні змагання. На старті скоку жердкою не було Славка. Амбіція не дозволила ставати до змагань так цілком без тренінгу. Він тренуватиме влітку, а восени стане до краєвих змагань і переможе.

Стояв спертий на огорожу і дивився на скоки. Бачив як змагалися його товариші, як перемагали. Але він почував, що виграв кращі змагання: змагання з самим собою, за юнацьку честь...

Володимирко

Молоде перо

МЕНІ БУЛО БОЛЯЧЕ...

Понеділок 5 березня ц.р. У вечірніх годинах у церкві св. о. Миколая відправляється панахида. На передніх рядах хорунжі з прапорами. За ними молодь у сивих одностроях — сумівці. Хто помер? — І чому зібралась так численно сумівська молодь? Ніякої згадки у річницю смерти Старшого Сумівця не було проголошено на українських радіопередачах ані в часописах.

Сьогодні двадцять дев'яті роковини смерти командира УПА — Тараса Чупринки. Оглядаюсь мимоходом довкола і — на сором — я єдиний у пластовому однострою. Мені боляче стало. Пласт не вшановує одного із своїх членів, сьогодні вже леґендарного командира УПА. Де ж прапори, юнаки, юначки, старші пластуни, сеньйори? Хоч би один пластовий прапор — V куреня, який носить ім'я Командира? Така "діяльність" кидає сумний образ на стан нашої сьогоднішньої пластової дійсности. Пластова молодь не цікавиться, не знає або не дбає про наше (українське і пластове) минуле, сучасне і майбутнє. Це не тільки не "по-пластовому", але і сором не віддати пошани тому, хто героїчно обороняв і лицарською смертю закінчив своє життя, борючись за свободу і кращу долю свого народу.

Т. Чупринка — один з найбільших українських героїв двадцятого століття, один з найвизначніших членів організації Пласту. Мало в нашому суспільстві людей, які так енергійно, віддано, поставивши все своє бурхливе життя на службу своєму народові, стали символом посвяти, геройства. А ми навіть не потрудились прийти на панахиду, віддати пошану Тому, хто своє життя віддав за Україну.

Надіюся, що в тридцяту річницю смерти Командира Тараса Чупринки героя вшанують всі організації, віддаючи Йому заслужену честь і шану — героєві, який сьогодні є в пантеоні безсмертних!

пл. розв. Андрій Перекліта, Торонто

Євген Сверстюк

ЇДУТЬ ДОДОМУ ВМИРАТИ

Їдуть додому вмирати
стишені вже діди.
В світ, де співала мати,
в край, де цвіли сади,
в ірій, де так крилато
дух злітав молодий.
Десь нуртували соки,
світ десь наосліп пер,
шторми якісь високі
вилились в НТР.
Як міражі дитинства,
десь розплилось село,
витрусилось дочиста
і капрон одягло.
Десь, як з води зростали
дочки чиїсь, сини.
Десь... коли тут згасали
й марили вічні сни.
Сни про Волинь, Карпати,
Німан, Куру і Дон,
соняшну даль Арарату,
вітер з балтійських дюн...
Десять, двадцять, чверть віку,
тридцять — геть на сміття.
Боже, скільки ж то віку
Ти нам одвів для життя?
Нові, все нові й однакі,
сірі, як стрічка кіно,
нові росли бараки,
новий підріс конвой.
Падали свіжі й дужі,
скнів дух юнацтва, чах.
І застигала байдужність
у споловілих очах.
Сміх біля рідної хати,
світ, де буяло, гуло,
край, де співала мати —
може, його не було?
Серце зсушили грати,
будні дротів, могил.
Їдуть додому вмирати
або — в чужі сніги.

За "Українським Словом"

Л. Ю.

Конкурс на „Кота-Мурлику“

У станиці проголосили цей рік — "Роком Дитини", і юнацтво дістало за завдання влаштовувати корисні та приємні імпрези для дітей. Наш курінь юначок заплянував виставку котів з конкурсом на найкращого кота — на звання "Кота Мурлики".

Взялись ми до роботи, і незабаром у всіх установах, крамницях і школах нашого міста висіли великі оголошення з такими гаслами, як: "Вже старовинні єгиптяни обожали котів!", "Хата приємна, коли в ній є кіт!", "Кіт — це найкраще сотворіння!" Такі гасла з відповідними рисунками котів запрошували всю українську дітвору прибути до пластової домівки в першу суботу квітня і принести своїх котів.

А в хаті в нас ішла суперечка. Я конечно хотіла похвалитися нашим котом Кулькою і намовила свого брата — новака Ромка, щоб він приніс його на конкурс. А мама переконувала, що це неправильно, бо організатори не повинні брати участи в конкурсі, особливо, коли наперед знають, що їх кіт здобуде перше місце. Що Кулька одержав би звання "Кота Мурлики", не було й сумніву, бо поперше — він прекрасного кольору — не то рудий, не то кремовий, подруге — Кулька має незвичайно аристократичні передні лапки, вигнуті, як у піяністки, потретє — коли Кулька стоїть, він уставляє лапки, як балерина у підставовій позі, почетверте — та що й говорити. Кулька найкращий і наймудріший кіт! Мама перемогла, і вирішено Кульки не брати.

***

В суботу до домівки найшло повнісінько дітей. І кожна дитина мала чи кота, чи котика, чи кицю. Незадовго в домівці зчинився великий галас. Особливо сіямські коти нетерпеливилися і страшно заводили.

Наша курінна Оля розпочала програму. Почалось тим, що ціла заля відспівала славну пісню "Чорна киця". Коли пролунали останні звуки "мяв, мяв", Люба прочитала доповідь про походження котів, їхні властивості і про користь, яку вони приносять людству. В своїй доповіді вона особливо підкреслила велику психологічну вартість котів (а) у родині, де є діти, і (б) у самітних людей. Всі били браво, бо всі погоджувались з нею. Тільки кошова не била браво. Вона не погоджувалась. Вона мала алергію до котів.

Після цієї цікавої доповіді діти підходили по черзі до стола і, показуючи своїх котів, розказували їхні життєписи та підкреслювали їхні цікаві прикмети. Всі на залі били котові браво, а жюрі ставило в записниках пункти.

Вже доходило до кінця, як тут раптом з-поміж ніг дітей вискочив Кулька і присів на столі. Заля охнула і з захопленням дивилась на нього. Кулька прилизав шерсть на спині, кліпнув два рази очима і заговорив (я забула сказати, що Кулька вмів говорити):

— Коли я був маленький, в помешканні, де я жив, перевернулась ялинка і вибухла пожежа. Я втік на подвір'я і заховався під якимсь дошками. Власники мої думали, що я пропав у вогні, і, знайшовши нове помешкання, не повернулись. Я замерзав. Все було покрите снігом, був страшний мороз. Лапки в мене посиніли, ніс почервонів, я почав пчихати (хтось на залі заплакав)... Посидівши так три дні, я майже вмирав з голоду й холоду. Привикши до вигідного життя на канапі, я тут не знав, що робити. Та вкінці я відважився і вийшов з-під дощок та й глянув угору. М'яв! Скрізь стояли височезні будинки з якимись драбинами біля вікон. Виходу з подвір'я не було, тож я вирішив дряпатися вгору. Вискочив на драбину і заглянув у вікно на першому поверсі — а там величезний псище. Кинувся до мене, мало вікна не розбив. Швидко поліз я вище. На другому поверсі — вікно було заслонене й нічого не було видно. Я пом'явкав і поліз вище. Там у вікні стояла якась пані. Я гарно на неї подивився, а вона давай погрозливо махати рукою. Надії на рятунок не було, але вниз лізти я боявся — бож там той великий пес. Поліз я на останній поверх і сів на підвіконні у снігу. Сиджу, трясусь і замерзаю. Раптом — що це?! В помешканні крик — рух:

— Мамо, мамо! Якийсь чудовий кіт за вікнім! — кричить якийсь хлопчик.

— Ой, та він замерз! Швидше берім його в хату! — пищить якась дівчина.

Вікно відкрилось, мене взяли в хату, почали розтирати рушниками, поїти теплим молочком. І там я залишився — у новака Ромка і юначки Наді.

Кулька закінчив свою розповідь, подивився по залі, а тоді ще нещасним голосом додав:

— Але ще й досі терплю від страшних снів про пожежу. Тоді зриваюся серед ночі і ганяю по кімнатах.

Почувши про такі тяжкі переживання, які могли не одного кота заломати психічно, — і жюрі і заля одноголосно проголосили Кульку "Котом Мурликою". Наклали йому на плечі плюшову пелерину, а на голову позолочену корону.

Від того часу Кулька робить у нашій хаті все, що хоче, все йому дозволяється.

ПОДУМАЙТЕ НАД ТИМ

ТИ ХОЧЕШ БУТИ БУЛАВНИМ...

Щоб табір мав повний успіх,
він мусить мати добрий провід.

Ти зголошуєшся на виховника до юнацького табору?

Ти дуже добре знаєш піонерство й першу допомогу, ти склав з цього іспити вмілостей. Думаєш, що твоє знання пригодиться в таборі. Гарно. Чи це все?

Ти добрий спортовець і можеш допомогти у проведенні тіловиховних зайнять. Дуже добре. Але чи це все?

Бачу здивування на твоєму обличчі. Чого ж ще можна від тебе вимагати? Ти відбув уже три табори, в минулому році ти був у мандрівному таборі. В цім році ти хотів би їхати вже "до булави". Ти хотів би мати більше значення, більше прав, легше життя в таборі. Ти ж будеш уже не учасник табору, ти будеш "у булаві"...

***

Я пригадую собі булаву мого першого юнацького табору...

Зранку на свисток комендант і його булава вставали разом з нами і разом з нами вибігали на площу до ранішнього проруху. Вони не лише пильнували, щоб ми докладно робили прорух, **вони всі разом з нами виконували його зразково!** Опісля була купіль у зимній Лімниці. Комендант і булава перші входили до води. Та одночасно вони пильнували, щоб кожний таборовик добре вимився і замочився цілий у воді.

Все, що було неприємне й тяжке — там комендант і булавні були перші. Все, що було приємне — там їх не було або були вони останні.

Замість піонерства ми вирівнювали спортову площу. Кожний був обов'язаний вивезти призначену кількість тачок землі або каміння. Але таку саму кількість тачок вивезли комендант і булавні.

Ми робили впоряд. Інструктор робив це з нами. Він не стояв не середині площі і не покрикував на нас. Він ішов разом з нами, разом з нами виконував звороти. Лише він мусів робити подвійну дорогу, бо як видав наказ "обернись" — мусів швидко перебігти на перед. відділу.

А після сурми на нічну тишу в приміщеннях булави було так само тихо, як у наших приміщеннях. Лише там часто блимала лямпа далеко поза північ, бо треба було зробити підсумки цілоденної праці, полагодити поточні справи, підготовити зайняття на черговий день.

Але на другий день вранці вся булава перше виходила на ранішню збірку, робила руханку...

***

Чи ти думав коли про те, що член проводу табору робить все те, що роблять таборовики? Що таборовий порядок обов'язує його так само, як і кожного учасника? Лише з тою різницею, що його не треба пильнувати, він робить усе сам — скорше, ніж таборовики, ліпше, ніж таборовики.

Чи ти думав про те, що приклад твоєї поведінки діє на таборовиків, як найліпша лекція? Як ти не точний, внедовзі всі таборовики перестануть бути точні. Як ти не дбаєш про

свій зверхній вигляд, то з часом перестануть дбати про це й таборовики. Як ти будеш "шварцуватися", то не сподівайся багато від таборовиків, без уваги на погрози і "карні звіти".

***

Ти маєш бути зразком для таборовиків. Зразком усіх тих речей, що ти їх їм проповідуєш.

Ти маєш здобути їх довір'я. Довір'я в твою справедливу й товариську поведінку, довір'я в твоє знання як інструктора. Але не старайся здобути це довір'я коштом твоєї поваги. Пам'ятай, що ти є провідник.

Ти маєш здобути авторитет. Не погрозами чи карами, але серйозним, рішучим, послідовним та справедливим підходом до таборовиків. Ніщо так не захитує авторитеу, як несправедливість, сторонничість чи поблажливість для себе або інших.

Ти зробив помилку. Не соромся признатися до неї. Але мужньо, не вишукуй викрутів.

Хтось знає шось ліпше від тебе. Не соромся дати йому нагоду навчити того тебе. Але навчися так, щоб ти вкоротці міг дорівняти

твоєму вчителеві.

***

Якщо ти так розумієш свої обов'язки, тебе радо повітає кожний комендант як члена булави табору.

А твої вихованки переймуть твій приклад і колись, передаючи його далі, може згадають тебе так, як я згадую сьогодні моїх виховників.

Чи може бути краща нагорода?

***

Щ.

***За* "В дорогу з юнацтвом"**
ч. 1 (1960)

• • • • • • •

ЗАГАДКА

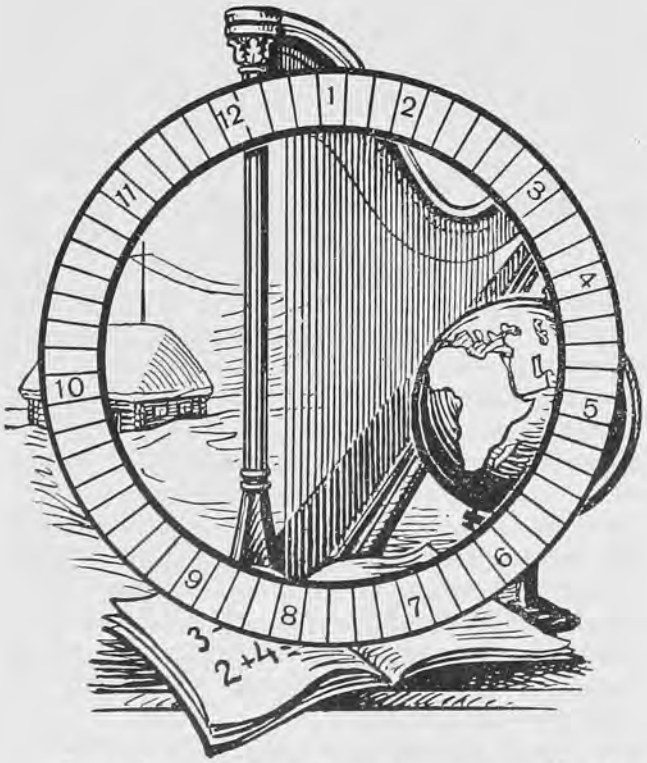

Впишіть у кліточки цього малюнка 12 слів, які починаються і кінчаються буквою "а" і мають таке значення:

1. Музичний інструмент
2. Частина світу
3. Морський хижак
4. Хвороба
5. Тварина
6. Коло посередині цирку, де відбувається вистава
7. Частина світу
8. Напад
9. Наука про числа
10. Повітряна оболонка навколо земної кулі
11. Прилад до ловлення радієвих хвиль
12. Найпростіша тварина

УСМІХНИСЯ!

БАТЬКИ І ДІТИ

— Я в твої роки, сину, ніколи не брехав.

— А коли ж ти, тату, почав?

***

— Васильку, скажи, чому ти не розв'язав задачі? — запитала вчителька на лекції математики.

— Тому... тому, що тато поїхав у відрядження.

МАРІЙКА МОТИЛЬ — ДОКТОР МІКРОБІОЛОГІЇ

Хто з нас у Пластовій Станиці Нью-Йорку на знає привітливого, усміхненого обличчя Сяні Мотиль. Вона зросла у нашій станиці, як десятки інших пластунок і пластунів, від перших років новакування. Ми бачили її, маленьку дівчинку, в новацьких таборах і в домівці, коли батько — активний член гутка Пластприяту — приводив її за руку на новацькі сходини.

А відтак була вона поважна і відповідальна хорунжа 2-го куреня УПЮ-ок ім. Лесі Українки.

Але коли інші, подібні їй виховниці Пластової Станиці в Нью-Йорку "губилися" десь у старшому пластунстві, маючи десятки виправдань на свою пластову неактивність, Сяня вміла постійно погодити свої вимогливі студії з працею в Пласті. Вона вже у середній школі зацікавилася проблемами дослідів над поодинокими недугами та їх причиною. Тому після закінчення т. зв. "Сіті Каледж" у Нью-Йорку вона перейшла на університет Корнелл і посвятилася мікробіології.

Студії були цікаві, але вимогливі, тож не було легко знайти багато вільних хвилин. А все ж Сяня провадила п'ять років гурток юначок, була три роки зв'язковою 18-го куреня УПЮ-ок ім. Олени Пчілки, а вліті їздила до проводів новацьких і юнацьких таборів. Вона теж активний член куреня УСП-ок "Шестокрилі".

У 1978 р. ст. пл. С. Мотиль закінчила свої студії докторатом з мікробіології і тепер працює на Рокефеллер-університеті у департаменті паразитології. Її завдання досліджувати малярію, на яку річно хворіє у світі приблизно 300 мільйонів людей. Тому Світова Організація Здоров'я (WHO) розпочала кампанію, щоб винайти вакцину проти малярії, якою можна б щепити так, як проти інших хворіб.

Хто знає, може саме наша молода пані доктор здобуде світову славу, як їй пощастить знайти таку вакцину?

Бажаємо їй того з цілого серця, як і ґратулюємо з дотеперішніми успіхами.

Однак усе це не спиняє її пластової праці, і ми далі, як попередніми роками, зустрічаємося у Пластовій Станиці. Тільки тепер наші ролі змінилися. Сьогодні я стою перед нею "на струнко" і виконую доручення подруги Мотиль — станичного референта вишколу і... роблю це із справжньою приємністю.

О. Кузьмович

Василь Голобородько

ДЗВІНКИ КОНВАЛІЇ

Почеплю на нитку п'яток росинок,
і буде конвалія дзвінка,
стану на Хрещатику з пучечками в руках —
продавати конвалії дзвінкі.
— Ото, — каже перехожий, — придумав
конвалію з роси —
таку ж і дівчині не подаруєш,
і в склянку на столі не поставиш,
та й взагалі, вона зразу розсиплеться, —
а я почну виправдовуватися, що я
не за виручкою стою, а щоб усі перехожі
послухали, як дзвенять конвалії,
а потім візьму і подарую усі пучечки
одній дівчині, вона сяде в тролейбус,
і я ще довго чутиму нехитру музику
конвалій, що я їх сам придумав.

● **Прохаємо Вас приєднати для Вашого журнала «Юнак» одного нового передплатника** з-поміж Ваших подруг і друзів, що не належать до Пласту. Вони також із зацікавленням будуть читати «Юнака»!

УКРАЇНСЬКА ФІЛАТЕЛІЯ Ч. 2

Останнього місяця ми обговорювали земські пошти, тобто пошти індивідуальних міст, або земств, російської імперії другої половини XIX-го ст. Крім тих пошт, ще була державна пошта царської імперії. Ті марки, хоч ними посилали пошту в Україні, зараховуються до російських марок. Українські філателісти їх, може, тільки збирають на ковертах з печатками українських міст. Самі марки були вживані по цілій імперії, отже не є "українськими".

Як знаєте, російська імперія розпалася під час 1-ої світової війни, і 22-го січня 1918 р. проголошено вільну Українську Державу. Та держава мусіла зорганізувати військо, банки і також пошту. Вона успадкувала старі поштові будинки, шляхи і старі непродані марки російської пошти. Перші українські марки появилися вліті 1918 р. Їх було п'ять, і вони тепер звані "шагівками", бо вони були вартости 10, 20, 20, 40 і 50 шагів. Шаги мали таку вартість, як центи. 100 шагів — цебула одна гривна. Марки були друковані переважно без зубків (перфорацій) та на тонкому папері. Є багато відмін паперів, напр. "прозорий", твердий, білий чи навіть папір, на якому друкували мапи. Також деякі поштарі й деякі особи приватно зубкували ті марки, і тепер багато їхніх відмін. Навіть є марки, зубковані машинкою до шиття!

Марки, друковані жовтою, бронзовою, голубою, зеленою та червоною красками (в тім порядку), проєктували славні українські графіки Нарбут і Середа. Переважно вони мають тризуб (10, 20, 40 шагів). 30-шагівка має "Україну" — українку, 20-шагівка має українського селянина, а 50-шагівка має тільки велике число "50".

Ті марки мають малу вартість, якщо вони не були вживані. Зате дуже вартісні і рідкісні є вживані "шагівки" на ковертах. Є філателісти, які збирають тільки відміни і коверти шагівок. Через те, що вони рідкісні, існують фальшовані печатки і коверти, які тільки спеціялісти можуть відрізнити від справжніх.

Є декілька приватних передруків "шагівок", і про них будемо говорити в черговому числі "Юнака". Один офіційний друк цих марок постав тому, що за часів війни люди не мали довір'я до паперових грошей (бо країна могла легко попасти під панування іншої держави) і тому затримували монети, головно золоті та срібні, які мають вартість під якимнебудь пануванням. Через те настав брак монет. Тому міністерство пошт України видало ті "шагівки" на дуже грубім, зубковім папері, а на зворотнім боці видрукували таке: "Ходить на рівні з дзвінкою монетою". Ті "марки" кружляли так, як банкноти. Таке не сталося лише в Україні, але також і в Росії, а навіть в Америці були подібні "маркові гроші" за часів цивільної війни. Ці українські "монети" декілька разів рідші, ніж звичайні "шагівки", але їх не дуже тяжко купити, і вони не мають дуже великої вартости.

пл. скоб Всеволод Онишкевич

CHOLKAN

Купно і продаж реальностей
Оцінка (валюація) реальностей
Аранжування, купно і продаж мортґеджів
Загальна асекурація

R. CHOLKAN & CO. LIMITED
Realtor — Insurance Agent
527 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 532-4404
2336 Bloor St. W. Toronto — Tel.: 763-5555
4984 Dundas St. W. Etobicoke — Tel.: 236-2666
INSURANCE:
2336-A Bloor St. W. — Toronto — Tel. 763-5666

ВЕЧІР "ЮНАКА"

Юнацтво пластової станиці в Нью-Йорку відбуває свої сходини завжди у п'ятниці ввечорі. А після сходин ще довго стоїть та розмовляє на вулиці біля домівки. Та в п'ятницю 9-го лютого ц. р. було трохи інакше. Всі спішили до великої залі, бо курінь "Верховинки" влаштовував "Вечір Юнака". Може, дехто з молодших поспішав, думаючи, що це вечір про юнаків, але ті досвідченіші знали вже з минулих років, що це вечір присвячений нашому пластовому журналові "Юнак".

"Що найцікавіше у твоєму житті?" — питав фоторепортер Ромко Юзенів юначку Рому Мішко. Всі співчували, коли вона відповіла: "пластові сходини".

А Наталка Соневицька відповіла, що найцікавіша була пригода в таборі юначок 1977 р.

На залі зібралось багато не тільки юнацтва, але й старшопластунства і батьків. Крім того, несподівано зайшов Начальний Пластун Юрій Старосольський. Як завжди, були і редакторка "Юнака" Ольга Кузьмович, і члени редакційної колеґії.

Всі цікаво слухають

Юнак Ромко Бідян грає і співає

Оркестра "Іскра", яка грала на Вечорі Юнака ц. р.

Вечір мав показати юнацтву, що в "Юнаку' поміщується цікаві речі, тільки треба взяти його в руки, розгорнути і читати. Прочитано кілька дописів і віршів з минулих років, висвітлено прозірки з України, а потім учасники співали пісні, сміялись, жартували, а після закінчення — всі танцюючі залишились на вечірку і бавились до наступного дня. Грала оркестра "Іскра" під проводом ст. пл. Олеся Кузишина.

ЩО ТРЕБА ЗРОБИТИ, ЩОБ ЗБЕРЕГТИ МИР У СВІТІ?

Від редакції: — у попередньому числі у цій рубриці ми подали думки учнів невсипущої пластової виховниці пл. сен. Е. Гойдиш, учительки в Школі Українознавства в Нью-Йорку, на тему "Що треба робити, щоб звільнити Україну?" Тим разом ті ж учні, усі пластуни, написали свої погляди на тему збереження миру у світі. Перечитайте на найближчих сходинах та подайте до редакції, що ви думаєте.

• • •

"Щоб зберегти спокій у світі, треба найперше подумати, як взятися до цієї справи. Якби це залежало від мене, то я б розв'язала це так: Поперше, я б позбулася всякої зброї. Цим способом ми б не мали грабунків і вбивств. Тоді я б заборонила всю цю зброю виробляти. Тоді мені б залишилося зробити лише одну річ: це заставити цілий світ жити в спокої.

А коли б хтось почав війну — тоді всі пішли б проти нього".

Адріяна Лучечко

"Зберегти мир на світі дуже тяжко. Треба любитися, не вести сварок і вміти поділитися з іншими тим, що мається. Але люди роблять навпаки: сваряться, відбирають один одному землю, державу і свободу. Це дуже зле. Люди воюють одні з одними і взаємно вбиваються. Ми мусимо слухати Божих законів — а тоді буде мир на світі".

Леся Пясецька

"Зберегти мир у світі дуже тяжко. Люди є частиною природи, а в природі ведеться безнастанна боротьба за існування. У лісі сильні дерева ростуть високо, а менші сохнуть з браку сонця та життьових соків. Серед звірів сильніші пожирають слабших. Подібна боротьба ведеться із захланности. Великі і сильні народи хочуть розростатися коштом інших. Ці народи бороняться, і в наслідок цього є безнастанні війни.

На мою думку, мир у світі був би можливий, якби всі люди вірили в одного Бога і зберігали Божі закони".

Ліда Залуцька

ПОВІДОМЛЕННЯ РЕКТОРАТУ УВУ ПРО СТУДІЇ В 1979 Р.

Літній семестр філософії, права й економіки триває **від 2 липня до 31 серпня.** Оплата за семестр — **800 нім. марок.** За семестр можна осягнути 9 до 12 кредитів. Студії на УВУ завершуються маґістерським та докторським дипломом.

Педагогічні курси від 23 липня до 17 серпня. Оплата — 350 н.м. Можна здобути 6 кредитів, які, в потребі, будуть зараховані в загальних студіях.

Курси українознавства від 23 липня до 10 серпня. Оплата — **100 н.м.** На курси можуть вписуватися учні вищих кляс середніх шкіл.

"Европа-проєкт 1979" — нова 3-тижнева програма УВУ у співпраці з Ракленд Коледжом в Нью-оЙрку. Виклади від 9 до 27 липня. Програма складається з трьох трикредитових викладів: 1) Слов'янська цивілізація (англ. мовою), 2) Українська Козацька Держава і 3) Історія Східньої Европи (українською мовою).

На курсах викладатимуть професори УВУ та професори запрошені з інших країн.

Пластун є ощадний...
(4-та точка пластового Закону)
... добре також коли щадить в українській установі
нагоду до того дає: Кредитівка "Самопоміч"
558 Summit Ave., Jersey City, N.J. 07303

ПРИГОТОВЛЯЄМОСЯ ДО ТАБОРУВАННЯ

Недовго вже, а більшість наших читачів на північній півкулі буде у літніх таборах. Підготовляємося до цього завчасу різними способами. Одні збирають виряд, другі пильно вправляють спорт, щоб набрати заправи до мандрівок, а ще інші лише мріють про те, як добре буде залишити місто, домівки та школу й вкінці знову жити в природі, захоплюватися її красою, а передусім теплим сонцем і зоряними ночами. Але не завжди це сонечко світить, і не кожної ночі подивляємо зорі, та й не завжди тепло, як пристало на літні дні. Тому добре буде знати трохи більше про цю пакосну погоду, яка часом нівечить найкращі пляни мандрівок та затемнює найкраще таборування. Пригадаймо лише всі спомини нашого юнацтва про ЮМПЗ-1978, скільки у них говориться та згадується про дощ на гірських мандрівках і про холод, що дошкулював під час закриття зустрічі. Отже, перечитаймо точно, що пише про погоду досвідчений пл. сен. М. Маренін в одному з чисел журналу "В дорогу з юнацтвом". Це напевно придасться кожному майбутньому таборовикові.

• • • • • • •

пл. сен. Мар'ян Маренін

Погода

Зміну погоди спичинюють такі чинники:
— температура повітря
— тиснення повітря
— рух повітря
— вогкість повітря

Зміна температури впливає на тиснення повітря, рух і вогкість. Зміна у тисненні повітрі виявляється у хмарах, тумані, дощі, снігу.

Температура — це ступінь або кількість тепла, міряного термометром. Тепло є формою енерґії, яку міряємо як температуру. Гарячий предмет передає тепло зимнішому. Кожна матерія складається з молекуль, які завжди є в русі. При вищій температурі молекулі рухаються швидше, як при нижчій. Отже, температура є також мірилом руху молекуль.

1. тверде тіло молекулі укладені реґулярно
2. плинне тіло молекулі вільні
3. газ молекулі далеко одна від одної

Як ми міряємо температуру?

Ми знаємо, що деякі металі й рідини більше поширюються при огріванні, ніж інші. Тому в термометрах вживають або металів або рідини. Термометри з металю кращі, бо їх можна легше читати, вони не розбиваються й можуть показати дуже високу температуру. Одначе в технічних працях уживаються головно термометри з ртуттю (mercury), бо вони точніші.

Перший термометр винайшов Фаренгайт і поділив його на ступені: він зазначив 32°Ф, коли ртуть упаде при топленні снігу, а 212°Ф, коли термометр вкласти до кип'ячої води.

Другий термометер, який тепер починає ставати популярним також вже й в Америці, це метричний або 100-ступеневий. Лід топиться при 0°С, а вода кипить при 100°С. 5°С дорівнює 9°Ф. Є різного роду термометри: клінічні, лабораторійні і т. п. Метереологічні станції вживають максимум-мінімум термометів, які показують найвищу й найнижчу температуру під час даного періоду.

Що спричинює різниці в температурах?

На землі є 4 реґулятори повітря:

1. географічна ширина: місця дальші від рівника, (екватора,) дістають менше тепла від сонця.

2. напрям вітру: на північній півкулі звичайно північний вітер приносить холод, а південний — тепло.

3. висота над рівнем моря: чим вище дане місце, тим холодніше там, а чим нижче, тим тепліше, бо повітря нагрівається від землі.

4. течії на морі: Ґольф штром приносить тепло, а Лабрадорська течія — зимно.

Як міряти тиснення повітря?

Земна куля оточена океанами й повітрям — атмосферою. Чим вища атмосфера, тим вона рідша. Атмосфера складається з кисню (oxygen), двоокису вугля (carbon dioxide), азоту (nitrogen) арґону, неону та інших газів. Атмосфера має якийсь розподіл цих складників на яких 60-80 миль височини. Якщо людина летить яких 3½ милі понад землею, то вже мусить уживати спеціяльні допомогові апарати для віддихання, бо на тій висоті замало кисня. Чим вище, тим пропорція кисня меншає, а зовсім високо залишається майже сам азот. На рівні моря атмосферичний тиск на Землю є 14.7 фунта на квадратовий інч. Тиснення повітря міряємо **барометром,** який буває ртутний або анероїдний, себто без рідини. **Барограф** — анероїдний барометр, що записує тиснення повітря автоматично.

Вітер — це повітря в руху. Звичайно вітер рухається від 3 до 15 миль на годину. **Торнадо** — це руїнницький вітер, який доходить до 200-300 миль на годину.

Вітер витворюється тоді, коли зимне повітря, що є важче, зісувається наділ і витискає тепліше, легше повітря вгору. Коли великі маси зимного повітря зустрічають маси гарячого повітря, тоді звичайно витворюється буря.

Швидкість вітру та його напрям є важливими чинниками для передбачення погоди.

Вогкість повітря — це відсоток води в газовому стані, що є в даному повітрі. Тепле повітря може всмоктати більше вологости, чи вогкости, як зимне повітря. Вогкість міряємо. **гидрометром.**

Опади. Чому ми маємо кондензацію, чи опади, з повітря? Коли повітря доторкає зимну землю, тоді вогкість, що є у повітрі, скроплюється в роді **роси** (dew).

Хмари — це велика маса випарованої води. Якщо та маса повітря дуже близько над землею, тоді це **туман** (fog). Якщо вона високо, тоді це хмара.

Щоб передбачити погоду, треба знати: вогкість повітря, напрям і швидкість вітру, температуру даного місця, тиснення повітря, як швидко фронт зустрічі двох мас повітря посувається і т. п.

Місцéва буря. Якщо вологе повітря досить швидко підноситься вгору і там нагло охолоджується, тоді витворюється буря. Статична електрика є причиною бискавки. Статична електрика витворюється через тертя. Кожне тверде тіло має електричні заряди (charges), бо атом має позитивний протон і неґативний електрон. Ці електричні заряди невтралізутюься в даному тілі. Та коли є тертя (friction), тоді ці заряди відокремлюються. Коли вони знову злучуються, тоді бачимо іскру. Так твориться грім при терті двох мас, коли електричні заряди злучуютсья.

Грім може вдарити в одне місце навіть кілька разів, якщо має добрий провід до землі.

УВАГА — Юнаки — Юначки — УВАГА

Пластовий Загін "Червона Калина" влаштовує

СПОРТИВНО-ВИШКІЛЬНИЙ ТАБІР СВТ

для юнаків і юначок

від 28 липня до 11 серпня 1979 р.

на "Вовчій Тропі"

В програмі:

лучництво, прорух, стрільба, плавання
легка атлетика: біги, стрибки, мети, стусан кулею

ігри: копаний м'яч, відбиванка, стук-пук, кошівка, метавка

Оплата: 160 дол. Кількість учасників обмежена.

По інформації звертатися до:

Orest Kebalo
143-20 84th Ave.
Jamaica, N.Y. 11435
(212) 526-7105

Rostyslaw Dekajlo
42-22 194th St.
Flushing, N.Y. 11358
(212) 357-5721

Від редакції: У наших архівах знайшлася на пожовклому папері, що ледве ще триматься купи, пісня призначена для пластунів, якої немає у пластових співаниках. Пісню написав у серпні 1947 року М. Угрин-Безгрішний, а музику до неї уклав І. Недільський. Обидва вони — як поет, так і композитор — відомі нам добре саме з інших пластових пісень, що ввійшли у пластовий співаник "В дорогу". Може, найбільше відома їхня спільна пісня для пластунів — це: "Ми ростем, ми надія народу".

Може, ця пісня зацікавить тепер наше юнацтво і якийсь літній табір юнацтва її підхопить? Якщо так, просимо нам про це написати.

ГЕЙ ПЛАСТУНЕ

СЛОВА: М. УГРИНА-БЕЗГРІШНИЙ
МУЗИКА: І. НЕДІЛЬСЬКИЙ

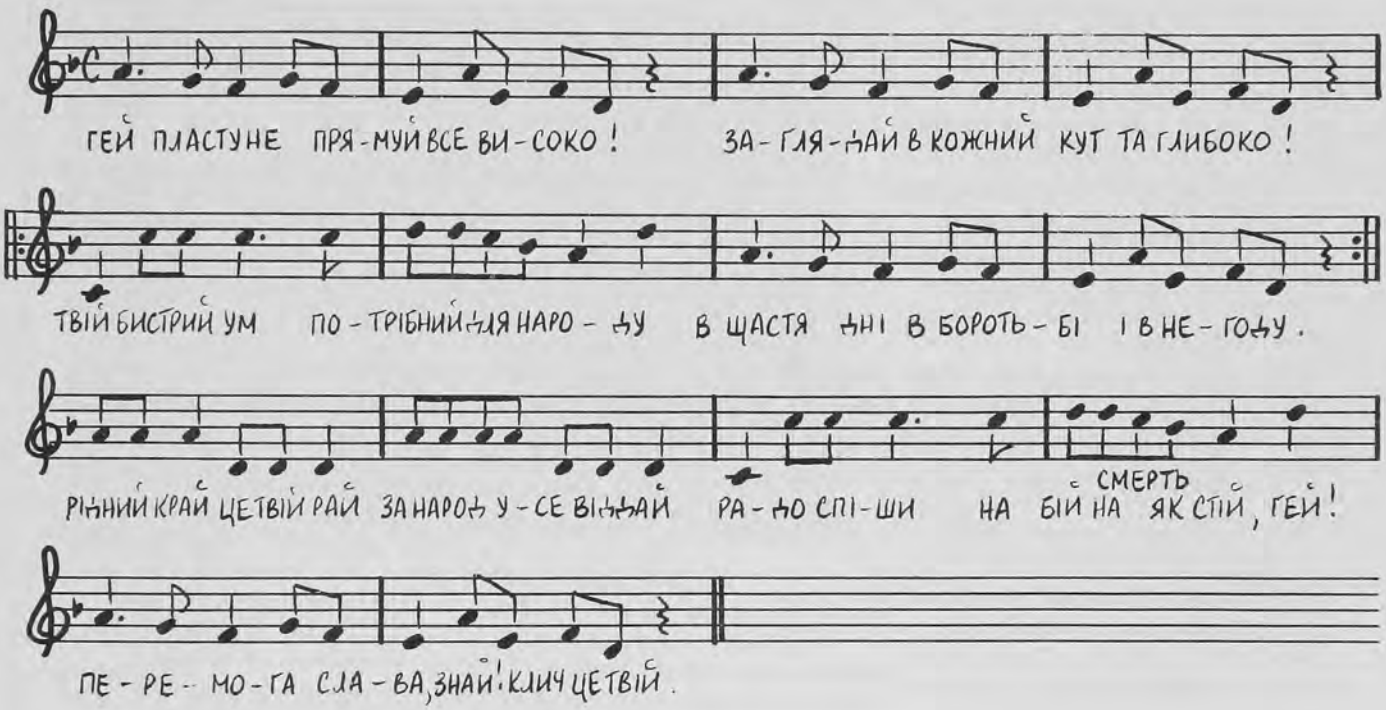

Гей, пластуне,
Прямуй все високо!
Заглядай в кожний кут,
Та глибоко!
Твій бистрий ум
Потрібний для народу
В щастя дні,
В боротьбі
І в негоду.

Рідний Край — (Двічі)
Це твій рай!
За народ усе віддай!
Радо спіши
На бій,
На смерть,
Як стій,
Гей!!!

Перемога, слава — знай!
Клич це твій!

Гей, пластуне,
Шануй славу всюди!
Україна — самоцвіт —
Горда буде.
Не жалуй рук
Для праці усякої.
Йдемо всі
До мети однакової.

Рідний Край.... і т. д. (Двічі)

Гей, пластуне,
Вірний будь для друга.
Всіх люби, помагай!
Лінь — наруга!
Люби і степ,
І гори, рідне море,
Ліс, звірят,
І пташат,
Щастя й горе!...

Рідний Край.... і т. д. (Двічі)

Знай, пластуне:
Ти є сіль народу!
З Богом будь, оминай
Всяку шкоду!
Хвалитимуть
Тебе чужі і рідні.
Хай твої
Праці всі
Будуть гідні!

МАРШ ВІТРОГОНІВ

Слова Григорія Нудьги **Музика Ярослава Полянського**

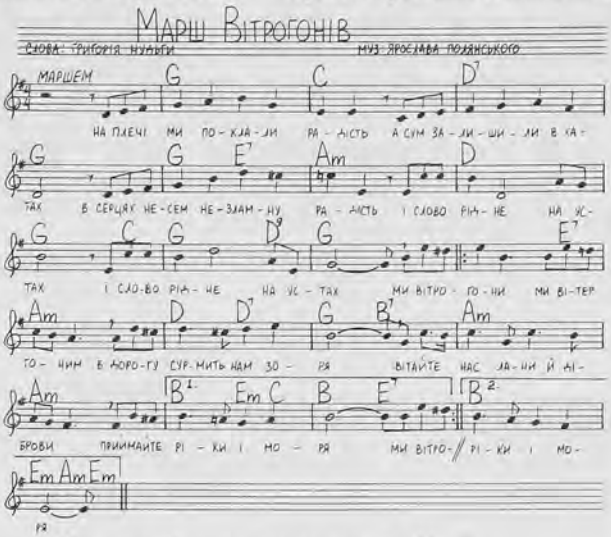

На плечі ми поклали радість,
А сум залишили в хатах;
В серцях несем незламну юність
І слово рідне на устах.

Приспів:
Ми вітрогони, ми вітер гоним,
В дорогу сурмить нам зоря;
Вітайте нас, лани й діброви,
Приймайте, ріки і моря.

Як тільки сонечко заграє,
І сніг розтане у гаях —
Мандрівка пахне вітрогонам,
І пісня кличе їх на шлях.

Приспів...

Хто з нами піде у дорогу —
Забуде смуток і печаль;
Візьми за руку свою долю,
Бо згодом стане тобі жаль.

Приспів:
Ми вітрогони, ми вітер гоним,
Долаєм відстань і журбу;
Не бійся втоми, вище ногу,
Крокуймо в світ на боротьбу.

АФОРИЗМИ

***

Гнівно захряпнуті двері зачиняють не тільки кімнати, але й серця.

***

Не відбирай другому його переконань, з якими він чується щасливим, хіба що можеш дати йому на їх місце щось краще.

***

У людей, що нічого не мають, все завжди в порядку.

***

Любові не можна наказувати, і ніхто нічого не порадить, коли вона приходить або відходить.

Наша сила у нашій різноманітності.

Ми живемо у провінції, яка складається з різних етнічних груп.

Кожна етнічна група має свої звичаї, традиції, мову і культурну спадщину.

А ці речі збагачують і зміцнюють суспільство і роблять провінцію Онтаріо ліпшим місцем нашого проживання.

Уряд Онтаріо, усвідомлюючи собі суть етнічної різноманітности провінції, дотримується політики Багатокультурности.

Рівноправність для всіх

Урядова офіційна політика признає рівноправність усіх членів нашого суспільства. Ця політика ґарантує кожному з нас забезпечення проти дискримінації в галузях праці, освіти, справедливости, розваги та інших форм людської діяльности, які спричиняються до кращого життя нашої провінції.

Послуги для всіх

Політика Багатокультурности Онтаріо ґарантує кожному жителю провінції можливість користуватися усіма видами обслуговування і вигодами, які пропонуються урядом.

Цінування культурної різноманітности

Політика Онтаріо також признає, що культурні відмінності збагачують ціле наше суспільство, коли ми ними ділимося між собою. З цією ціллю уряд заохочує кожного жителя нашої провінції зберегти свою культурну спадщину і мову та ділиться цією спадщиною із іншими громадянами провінції.

Якщо бажаєте одержати брошуру і точніші інформації про політику Багатокультурности провінції Онтаріо, то пишіть до:

Multicultural and Development Branch
Ministry of Culture and Recreation
77 Bloor Street, West, 5th Floor
Toronto, Ontario, M7A 2R9

Ontario

Reuben Baetz,
Minister of Culture
and Recreation

William Davis, Premier

ХРОНІКА

Редаґують:
пл. розв. Микола Біланюк
пл. розв. Роман Ващук
пл. розв. Андрій Перекліта
Технічне оформлення: вони ж

ТОРОНТО — УЧАСНИК III-ої

Орликіяди

В ДІТРОЙТІ

Представники загонів-переможців отримують грамоти

— Пасажири до Лондону, Віндзору, прошу займати місця, — прогриміло через голосники.

Всівши у вагон, ми подалися на III-тю Малу Орликіяду. Перевірка відповідей на питання "києвознавства" та нервовий відпочинок виповнили час нашої подорожі. Минуло чотири години, і ми сміливо ступили на підвищення віндзорської станції. Тут нас легко пізнали (ми були в одностроях), посадили в авто й ми помчали до Дітройту. Декілька хвилин пізніше нас зустрів синьо-червоно-білий прапор США.

Відкриття, прочитання наказу і правил гри, побажання успіхів змагунам!..

Боротьба за перше місце почалася.

Та відразу наші старання дістати нагороду були приречені на невдачу, — бо ж організатори мали з нами клопіт — їм не вдалося розділити торонтських змагунів (загони учасників були розділені на хлоп'ячі та дівочі), а нас було — трьох юнаків та дві юначки. Мабуть, тому жюрі почало суворо і методично оцінювати наш кожний рух, кожен вислів, кожну історичну або фактуальну помилку.

Ми відкрили мистецьку програму деклямацією з акомпаньяментом бандур. Сподівалися здобути принаймні третє місце. Надійшла хвилина напруження: чемпіони третьої малої Орликіяди — загін юначок з Детройту! Вже й видали друге, а потім третє місце, а де ми?!

Ну, треба признатися, що відповідь на повище питання можливо захована в тім, що до нашого безпосереднього приїзду в Дітройт ми не мали поняття про формат змагу. А був він такий : півтора місяця перед Орликіядою майбутні змагуни отримали питання про Київ і (що може виглядати трохи дивно) відповіді на ці питання. Отже, суть змагу полягала не в тім, щоб дати **якусь** відповідь, а радше щоб додати до поданих відповідей щось з власного знання. Це так у теорії.

У пратикці загони виходили на сцену і кожен член відгаратував по одному реченні, чи навіть по одній фразі наперед поданої відповіді. Це виглядало більше на групову деклямацію, ніж на пластовий змаг. Члени нашого загону мали неабияку насолоду слідкувати за виступами на сцені й порівнювати їх із "скриптом".

Подібно відбувся вибір гетьманича і гетьманівни. У висліді цього вибору гетьманичем став пл. розв. Роман Ващук, член нашого загону.

"Орликіяда" кінчалася, ми подалися на забаву. Всі прощалися, немов знову переживали закінчення цьогорічної МПЗустрічі. Ми ще пробули в Детройті один день, відвідуючі місця, а згодом повернулися домів.

пл. розв. Андрій Перекліта

ПРО СПІВРОБІТНИЦТВО

(Р) Часто, далеко, зачасто, чуємо нарікання, що "Юнак" не цікавий, що в ньому, мовляв, немає матеріялу, який мав би якесь "відношення" до загалу юнацтва. Прийшов найвищий час розв'язати це питання. Кидаємо Тобі, Друже чи Подруго, виклик: ставай співробітником "Хроніки" чи "Юнака" взагалі! По кількості охочих пізнаємо, хто справді цікавиться долею свого (так, свого) журналу, хто тільки прикриває наріканням свою апатію чи навіть лінивство.

"Але, — зразу відізвуться "нарікайли," — в нас нема про що писати!" Майже завжди можна знайти якусь тему для допису, але коли б справді склалося б так, що в даному осередку нема про що писати, то це вказувало б хіба на те, що його члени самі по собі інертні та нудні. Чи Ти готовий видати на себе такий гострий вирок? Відповідь на це питання подамо на наступний місяць, після одержання чи неодержання Твого допису.

"ДЕНЬ РОЗДУМІВ"
Свято Патронки у "Ґерл Ґайдс"

Одного вечора на гурткових сходинах зв'язкова, под. Софійка Трильовська, нас повідомила про запрошення від "куреня" Ґерл Ґайдс (т. зв. компані) на свято патронки.

Отже, 15 лютого гуртки "Гуцулки" і "Рання роса" разом з под. Трильовською вибралися на відвідини.

Після загальних привітань ми спостерігали їхні зайняття. Скавтки з повагою стояли на струнко під час відкриття, яке було досить подібне до наших збірок, тільки що відбулося в півколі (у формі підкови). Збірка включала вхід з прапором, звіти і роздачу признань, проб та відзначок. Після розходу ми прилучилися до них, слухали коротку гутірку про історію скавтінґу й заспівали пісню в честь свята.

Офіційний день свята припадає на 22 лютого, у день народження леді Бейден Паувел, патронки Ґерл Ґайдс як також її чоловіка лорда Бейден Паула, який заснував скавтінґ. Від початку ця організація поширилася по цілім світі, і навіть Пласт узяв багато основних ідей від скавтінґу.

Тому, що нас запросили до участи в святі, членки "Ранньої роси" приготовили дещо, щоб поінформувати дівчат про Пласт. Пл. розв. Уля Трильовська висвітлила прозірки з МПЗ-1978, пл. розв. Даруся Градюк провела з дівчатами спільну пісню з рухами "лі-я-я", а пл. розв. Ксеня Мариняк розповіла їм про наші однострої і як можливо розпізнати майже все, що потрібно, про пластуна, тільки дивлячись на його однострій. Всі юначки заспівали "Сонце" і "Циганочку", на превелику втіху наших господарів.

Після цієї програми нас запросили до перекуски. Нам було дуже приємно гостювати: розмовляти з дівчатами й порівнювати сходини, свята, табори тощо.

На знак наших взаємин ми заплянували приготовити відзначки для Ґерл Ґайдс.

Всі були дуже задоволені з цього вечора, тому, що така виміна інформацій нам показала, що наша організація базується на основно подібних принципах.

Скоб!

пл. розв. Ксеня Мариняк
гурток "Рання роса", VI Курінь УПЮ-ок в Едмонтоні.

ЛИСТИ ЧЕРЕЗ РЕДАКЦІЮ

Привіт всім моїм друзям з Вишколу-1978! Як подумаєте тепер, то він не був аж такий злий, правда? Хоч було багато роботи і завдань, я прекрасно провела час і Вас усіх ніколи не забуду!

Цьом і пішов!

Ваша "сестричка" з Едмонтону,

Ксеня ☺

ФОТО

ШШШ! ФОТОКОНКУРС! ПЕРЕКАЖИ!
(Ближчі інформації на другий місяць)

ШШШ! ФОТОКОНКУРС! ПЕРЕКАЖИ!
(Ближчі інформації на другий місяць)

ШШШ! ФОТОКОНКУРС! ПЕРЕКАЖИ!
(Ближчі інформації на другий місяць)

ХРОНІКА

ЯРМАРОК ХРОНІКИ

Читачі! Для Вашої вигоди і розваги встановлюємо при "Хроніці" ярмарок. Чи це значить, що ми в трійку часвід-часу вийдемо на вулицю продавати ковбасу й вживані шини? Зовсім ні! Ярмарок — це буде місце, де Ти, Юначко, чи Ти, Юначе, зможеш оголошувати речі для продажу (пластові й непластові), передати поздоровлення віддаленим приятелям чи приятелькам з різних нагод, старатися знайти партнера/ку для листування, і все це зовсім безплатно. Скажи но, чи є денебудь краща оферта? Маєш щось коротке, що не входить до вичислених вгорі категорій? Вишли нам, ми готові попробувати майже все хоч раз!

Лише дві передумови: матеріяли мусять бути надіслані принаймні місяць перед виходом числа, до якого вони призначені, напр., до серпневого числа найпізніше до 1-го липня. Максимально 25 слів.

ПЛАСТУНИ Й СУМІВЦІ В СІРАКЮЗ ВІДМІТИЛИ "ДЕНЬ СОЛІДАРНОСТИ"

У п"ятницю 12-го січня 1979 р. члени Пластової Станиці у Сіракюз враз із членами місцевого СУМА зібралися на спільний апель, щоб відзначити "День Солідарности з українськими політичними в'язнями в СССР". Впродовж того дня вони провели голодівку на знак підтримки всіх українських політичних в'язнів та членів правозахисного руху в Україні.

Після апелю, що відбувся в домівці Пласту, пластуни та сумівці читали твори українських дисидентів.

День перед тим місцевий американський щоденник помістив листа до редакції, який підписали д-р І. Гвозда в імені Пластової Станиці та Павло Ткач, голова осередку СУМА, в якому було пояснення, що це таке "День Солідарности" та чому його відзначує наша молодь. У тому листі члени обидвох організацій закликали президента Картера та інших політичних діячів, як і американське громадянство виступати в обороні українських політичних в'язнів у СССР.

За "Свободою"

ДЕНЬ СОЛІДАРНОСТИ В КЛІВЛЕНДІ

Понад п'ятдесят українських студентів, членів Пласту, СУМА і ОДУМ-у та деякі молоді професіоналісти взяли участь у 24-годинній голодівці 12-го січня ц.р. на центральній площі Клівленду. Метою цієї голодівки було показати мешканцям Клівленду нашу солідарність з українськими політв'язнями в СССР. Голодівка була успішна без уваги на холодну погоду.

Учасники її приїхали до "давнтавну" ще перед 12-ою год. ночі і швидко розклали шатро, транспаренти і колючий дріт, що символізував совєтські концтабори. Вже о 11-ій год. ночі прибули телевізійні репортери зі станції ч. 3, щоб провести "живе" інтерв'ю. На протязі наступних 24-ох годин учасники голодівки роздавали літературу, інформуючи про дальші переслідування українських діячів, зокрема членів Української Гельсінкської Групи. Повідомлення появилися теж на чотирьох радіостанціях Клівленду, як також в обидвох щоденниках.

О. Дейчанівський
За "Свободою"

ПОРАДИ ЩОДО ПРОПАҐАНДИ ПРО ПОЛІТВ'ЯЗНІВ II

Часто в державній школі доводиться учням виголошувати дрібні промови, чи то в конкурсах живого слова (т. зв."паблік спікінґ"), чи на годинах чужих мов. Майже завжди є страшна морока з вибором теми. Цю проблему зможеи хоч раз розв'язати, якщо вибереш собі як тему долю одного українського політв'язня. Очевидно, не рекомендується це робити при кожнісінькій нагоді, але час від часу пригадати своїм товаришам і вчителям про наших Нескорених зовсім не пошкодить.

Покаяння: друкарський чортик створив нам ще "кращого" Апріля, ніж ми сподівалися, "злінвідувавши" нашу адресу в квітневому випуску. Нижче подаємо її в повності:

Хроніка
YUNAK MAGAZINE
2150 Bloor St. West,
Toronto, Ont. M6S..4V7, Canada

ПІСЛЯ ПІСНІ

НА ДРУГИЙ МІСЯЦЬ: ІНТЕРВ'Ю З АНСАМБЛЕМ Ч. 1: "ВЕСЕЛІ ЧАСИ"

ПОПУЛЯРНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ АНСАМБЛІВ

(спроба її установити)

Виконавець	Назва платівки
1. Веселі Часи	Хвилинна Мрія
2. Веселі Часи	Часи
3. Нічна Мелодія	Незабутня Україна
4. Нічна мелодія	Нічна мелодія
5. Л. Ковальчук	Любомира

Завваги: Список зладжений на підставі **лише двох** крамниць у Торонто. Стан показаний на березень 1979 р. Відсутність ансамблів "Рушничок" і "Сини Степів" пояснена тим, що хоч вони загалом продали найбільше платівок, час їхньої найбільшої популярности, виглядало б, проминув.

Підготовили Р. Ващук і А. Перекліта

ДИСКО "ПО ПЛАНУ"

Чи кожної суботи ввечір тебе охоплює невияснена гарячка? Чи твої ноги починають свербіти, коли лиш почуєш ім'я "Джон Травольта"? Якщо так, то напевно захопить тебе звістка, що "диско" нарешті поширилося й в Україні. Незадовго навіть шевченківські хрущі будуть над вишнями виспівувати "Stayin' Alive" чи "Nightflight to Venus".

Та перед тим, ніж це все могло статися, мусів відбутися "перший республіканський семінар музичних дискотек" у Львові, який зорганізували Центральний Комітет Ленінської Комуністичної Спілки Молоді України і її Львівський міський комітет.*) На цьому семінарі "продемонстровано тематичні програми, призначені для показу в дискотеках". Бачимо з цього, що в "плянованому суспільстві" навіть музика у дискотеках не сміє бути спонтанною, лише раніше підготовленою і апробованою.

А які, зрештою, ці тематичні програми? Деякі звучать з наголовку непогано, напр. "Творчість шведської групи 'АББА'", чи "Творчість групи 'Пінк Флойд'"; деякі теми інтриґуючі, напр. "Творчість композитора Давида Тухманова"; деякі пропаґандивні, напр. "Пісні протесту"; а інші попросто дивні, напр. "Банґладеш" (Банґладеш?!!).

Є очевидно і проблеми. Майже немає радянської музики в стилі "диско" і відчувається рівнож брак закордонних платівок як і досвідчених дискжокеїв (нове слово!). Та мабуть найбільшою проблемою на терені українського диско сьогодні, це факт, що в диско, як і в культурному житті взагалі, "партія веде". **Р. Ващук**

---

*) Про менше смішні аспекти діяльности цієї організації, див. "Юнак" 12/78. Інформації про цей семінар приніс місячник "Сучасність", покликаючись на київську газету "Культура і Життя".

ТАКОЇ РЕЧІ НЕ ІСНУЄ, ЯК БУТИ КА

ДЦЕМ У БІЛЬШІЙ ЧИ МЕНШІЙ МІРІ

У нашій країні канадець є **канадцем** без огляду на його чи її походження....незалежно від того, чи вони народились у Канаді, чи еміґрували сюди.
В Канаді ми шануємо кожного, як людину, і поважаємо його расу, самобутню культуру, релігійні та духові цінності.
Кожний канадець зискує від того, що він поділяє хист, уміння, та вклад у канадське життя всіх інших канадців. Власне завдяки цьому Канада велика Країна!
Ваш канадський уряд, шляхом своєї постійної політики багатокультурности, впроваджує та керує великою низкою програм, спрямованих на те, щоб заохотити усіх канадців затримати їх культуру.... і **з гордістю** поділитися нею з усіма іншими канадцями.
Одним із завдань вашого Міністра Багатокультурности є забезпечення рівних можливостей і прав для **усіх** канадців, незалежно від їх етнічної чи культурної приналежности. Ваш Міністер Багатокультурности також допомагає забезпечити здійснення політики багатокультурности в усіх сферах діяльности та в усіх програмах вашого канадського уряду. Завдяки цьому Канада насправді багатокультурна країна.
Ці тривалі багатокультурні програми канадського уряду борються за різноманітність усіх канадців та за їх рівність. Усі канадці **рівні**. Немає такої речі, як бути канадцем у більшій чи меншій мірі... завдяки нашій політиці багатокультурности.

Multiculturalism

unity through human understanding

Honourable Norman Cafik
Minister of State
Multiculturalism

L'honorable Norman Cafik
Ministre d'Etat
Multiculturalisme

ДО НАС ПИШУТЬ:

З приводу традиційної зимової Курінної Ради складаємо $50.00 на пресфонд "Юнака".

25-ий Курінь УСП-ів "Чорноморці"

ст. пл. гребець Юрій Кузьмович курінний

ст. пл. Ігор Ґіль курінний скарбник

"ЮНАК" ДЯКУЄ...

Щиро дякуємо куреневі УСП-ів "Чорноморці" за те, що в часі своєї зимової ради не забули про "Юнака" і самочинно зложили на нього даток в сумі 50 дол. Чи не могли б за їхнім приміром піти інші старшопластунські курені?

Щиро дякуємо друзям із куренів УПС і УСП "Сіроманці" за дарування чистого приходу із продажі книжки "Округлі Квадрати" на Пресфонд "Юнака". Саме ми одержали першу посилку в сумі 19.20 дол. і надіємося, що внедовзі прийдуть дальші.

Редакція та Адміністрація "Юнака"

■ ■ ■

Група юначок і юнаків із Пластової Станиці в Нью-Йорку, що їздила шкільною прогулянкою до Еспанії взимі 1979 року, не забула з цього приводу про "Юнака". Ми одержали від усіх них сердечний привіт, який з приємністю містимо. У привіті підписані такі юначки та юнаки: пл. вірл. Софійка, Зєлик пл. вірл. Христя Саляк, пл. розв. Галя Яремко, пл. уч. Марта Дармограй, пл. розв. Аскольд Винників, пл. розв. Роман Шуль, пл. розв. Роман Канюґа.

Усім юначкам і юнакам дякуємо дуже за пам'ять!

■ ■ ■

Дорогий "Юначе"!

Сьогодні я одержала у додатку до числа "Юнака" рекляму компанії "Ethnic Design" українську блюзку (написано чомусь "блузку"!!!). Ідея їхня дуже гарна, але походження узорів подано неправильно, а саме:

1. Галузистий взір "Полтавка" правдоподібно з Сокальщини, а не Полтави;

2. Взір "Буковинка" зовсім певно поліський (див. Таблиця Українських Узорів ч. 10, рисувала О. Мошинська);

3. Взір "Гуцулка" з Волині, а не Гуцульщини (див. таблиці взорів "Нашого Життя").

Пишу у цій справі теж до фірми, що це оголошення подає, але прошу помістити мого листа на сторінках "Юнака", щоб читачі були поінформовані про цю неправильність взорів.

Скоб!

ст. пл. Галя Котович
Едмонтон

■ ■ ■

А ось зворушливий лист від тих "старших", яким на серці доля "Юнака" і здобуття якнайбільше молодих читачів для нього:

"Восокоповажана Пані Редактор!

У залучені пересилаю чек на 10 дол. на дарункову передплату для незаможного юнака.

"Юнак" є чудово редаґований журнал, який читаю від "дошки до дошки".

Остаю з високим поважанням

Люба Раковська

Сердечно дякуємо пані Раковській за дарункову передплату і слова признання для нас. Такі листи дають нам більше заохоти до нашої не раз дуже невдячної праці, у якій в останніх часах дістаємо більше перешкод, ніж допомоги.

Ваші заощадження складайте, а позички на всякі потреби беріть у фінансовій установі, що їй на ім'я:

УКРАЇНСЬКА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА "САМОПОМІЧ" У ДІТРОЙТІ

ТРИ БЮРА ДЛЯ ВАШИХ ПОСЛУГ

НА ЗАХОДІ МІСТА
7346 Michigan Avenue
At Tarnow
Detriot, Michigan 48210
Tel.: 841-2390

У ВОРРЕНІ
28792 Royan Road
Warren, Michigan 48092
In The King Plaza Just South of 12 Mile Rd.
Tel.: 573-7074

ГОЛОВНЕ БЮРО
11838 Jos. Campau Avenue
Hamtramck, Michigan 48212
Tel.: 891-4100

Щадіть — Позичайте — Обезпечуйтесь.

Замість квітів на свіжу, далеку могилу
Дорогої Тети
св. п.
МАРІЇ ФЕДАК-ГРИНЕВИЧ
щирої приятельки Пласту
складаю $25.00 на пресфонд "Юнака"
пл. сен. Ольга Кузьмович
Бабилон, Н. Й.

Замість квітів на свіжу могилу
св. п.
ЄЛИСАВЕТИ ОЛЕКСИШИН
матері нашої дорогої подруги Олі
складаємо $10.00 на Залізний Фонд
Пластового Видавництва
пл. сен. Олександер і Оксана Бережницькі,
Боффало, США

У пам'ять
св. п.
ТАРАСА і ОКСАНИ ГРУШКЕВИЧІВ
складаю $10.00 на дарункову передплату
"Юнака" для незаможної дитини в Бразілії.
Ірена Грушкевич, Савтфілд, США

У тридцяту річницю смерти
Нашого Незабутнього Батька й Мужа, Пластуна-
Скавтмайстра, Члена І. Куреня УПС
ім. С. та О. Тисовських,
св. п.
ЄВГЕНА ХРАПЛИВОГО
(22 червня 1898 — 6 травня 1949)
та в подяку пл. сеньйорові інж. Андрієві Качорові за виготовлення згадки про Покійного до преси з нагоди цієї болючої річниці — складаємо $100.00 на Пластові Видання.
Євгенія Храплива
Леся Храплива-Щур з Мужем Орестом

Замість квітів на могилу
св. п.
ТЕОДОРА ХАЯ
довголітнього голови Пластприяту в Балтіморі
складаємо $90.00 на пресфонд "Юнака".
Члени Пластової Станиці у Балтіморі, США
по $3.00 — Петро Войтович, Юрій Вацлавів, Орест Ганас, Олег Гудима, Нуся Ґой, Надія Зінкевич, Ірена Корж, Ольга Корж, Андрій Лемішка, Зірка Ніщук, Оксана Палійчук, Галина Пісецька, Теофіль Попович, Христина Попович, Христина Саламаха, Адріян Сушко, Зенон Сушко, Марта Сушко, Ольга Сушко, Софійка Сушко, Ліда Сушко, Олесь Сушко, Ірина Траска, Андрій Хархаліс, Петро Хархаліс, Тарас Хархаліс, Тетяна Хархаліс, Анна Царик, Оксана Чорна, Ліліяна Шав'як.

Замість квітів на свіжу могилу
голови КПС у ЗСА
св. п.
пл. сен. АНДРІЯ МИЦЯ
складаємо $50.00 на пресовий фонд "Готуйсь",
"Юнака" і "Пл. Шляху"
Пластова Станиця в Боффало

Замість квітів на могилу
пластового друга з рідних земель і на чужині
св. п.
пл .сен. АНДРІЯ МИЦЯ
складаємо $20.00 на Залізний Фонд
Пластового Видавництва
пл. сен. Олександер і Оксана Бережницькі,
Боффало, США

В пам'ять моєї незабутньої учительки
св. п.
МЕЛАНІЇ БАЙЛОВОЇ
замість квітів на її могилу складаю $15.00
на пресфонд "Юнака"
пл. сен. Ольга Чмола,
Боффало, США

Замість квітів на свіжу могилу
св. п.
ІВАНА СЛОНСЬКОГО
вуйка нашого дорогого приятеля та пластового друга
ст. пл. Андрія Середницького
складаємо $10.00 на пресфонд "Юнака"
ст. пл. Андрій, Ляля і Юрій Войтовичі,
Сіракузи, США

З волі Всевишнього відійшов у вічність на 84 році свого трудолюбимого життя тесть станичного пластової станиці у Трентоні, Н. Дж, ЗСА — пл. сен. ЧМ Івана Гафтковича і діда пластунів Віри й Марка Гафтковичів
св. п.
інж. ТЕОДОР ПАНАСЮК
Похорони відбулися у Трентоні, Н. Дж., 1-го березня 1979 року. Замість квітів на свіжу могилу на пресовий фонд "Юнака" склали:

Члени 22-го куреня юначок ім. Надії Кобринської,
члени 44-го куреня юнаків ім. Дмитра Вітовського

та члени Пластової Станиці	25.00
плени Пластприяту	20.00
пл. сен. Лариса і Любомир Онишкевичі	15.00
родина Леся і Євген Обаранці	10.00
пл. сен. Іван Р. Костюк	10.00
пл. сен. Павлина Скремета	5.00
разом	**$85.00**

Родині Покійного — вдові п. Емілії, дочці п. Надії і її чоловікові пл. сен. Іванові Гафтковичові з дітьми Вірою й Марком, висловлюємо наші щиродружні співчуття.

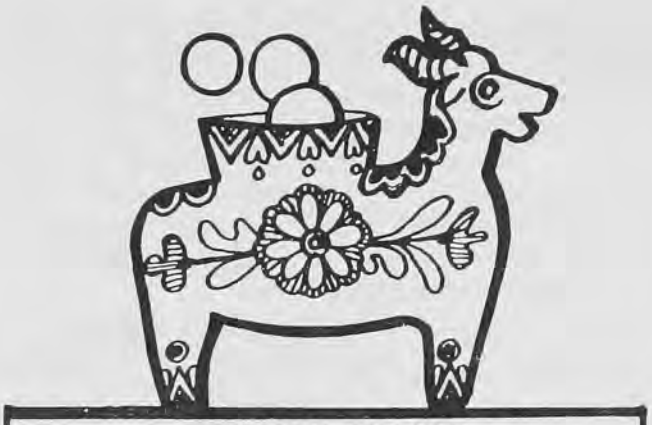

СПИСОК ДАТКІВ
НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "ЮНАКА"

що вплинули до 31 березня ц. р.

США:

25-ий Курінь УСП-ів "Чорноморці" з курінної ради	50.00
Пл. сен. Богданна Титла, Гасбрук Гайтс	20.00
Курені УПС і УСП "Сіроманці" з продажу книжки "Округлі квадрати"	19.20
Ст. пл. Юліяна Ратич, Едісон	5.00
Ст. пл. Тоска Кекіш, Чікаґо	5.00
Пл. юн. Катря Жизномирська, Весталь	5.00
Пл. юн. Юрій Заяць, Чікаґо	5.00
Родина Коропецьких, Балтімор	5.00
Пл. юн. Іванка і Наталка Сокіл, Сілвер Спрінґ	5.00
Пл. юн. Адріяна Гаврилюк, Сілвер Спрінґ	3.73
Пл. сен. Надія Гафткович, Гартфорд	2.00
Пл. юн. Дарія Сміґуровська, Парма	2.00
Ст. пл. Андрій Гадзевич, Гартфорд	1.00
Пл. юн. Роман Рінник, Нью Бронсвік	1.00
Замість квітів на могили (див. посмертні згадки)	325.00
США разом	**$453.93**

КАНАДА:

Леся і Юрій Сергійчуки, Іслінґтон	2.00
Усі разом	**$455.93**

▼ ▼ ▼ ▼ ▼ ▼ ▼ ▼ ▼ ▼

ПРОСИМО ВИБАЧЕННЯ

У числі "Юнака" за лютий 1979 р. у дописі про "Пластові Орликіяди" на сторінках 14-15 вкралися такі похибки:

1. У вичисленні першунів серед юнаків на ст. 14 подано, що третє місце припало 21-ому куреневі ім. Є. Коновальця з Нью-Йорку. Насправді третє місце добули аж три курені юнаків, які одержали однакову кількість пунктів, а це 34, і вони у звіті організаторів "Орликіяди" подані так: 21-ий кур. ім. Є. Коновальця — Нью-Йорк — 34 п., 1 кур. ім. Ф. Черника — Філядельфія — 34 п., 45-ий кур. ім. В. Великого — Вашінґтон — 34 п.

Загони юнаків із 1 кур. ім. Ф. Черника і 45 кур. ім. В. Великого просимо вибачити цей недогляд і надіємося, що вони його нам по дружньому простять.

2. На ст. 15 переставлено рядки, а це робить неясним зміст. Закінчення має звучати ось так:

"При святочному закінченні "Орликіяди" в неділю по полудні пл. сен. А. Копистянський проголосив тему наступної 18-ої, а саме "Український Львів". Юнацтво може вже завчасу підготовлятися до виступів та виставок".

У "Юнаку" за місяць березень 1979 р. на сторінці 26 вкралася помилка у другій посмертній згадці. Має бути у підписі "Курінь УПС-ок "Буриверхи", а не "Курінь УПЮ-ок".

У пластунок сеніорок із куреня "Буриверхи" просимо вибачення!

Self Reliance (N.Y.) Federal Credit Union
108 Second Avenue, N.Y. 10003
Tel.: 212-473-7310
СКЛАДАТИ ГРОШІ ЧИ ПОЗИЧАТИ НАЙКОРИСНІШЕ У ФЕДЕРАЛЬНІЙ КРЕДИТОВІЙ КООПЕРАТИВІ "САМОПОМІЧ" в НЬЮ-ЙОРКУ

АРКА ЗАХІД

це не лише модерна українська книгарня і крамниця гарних подарунків, але також справжній осередок обслуги українців Торонта й околиць.

- книжки, часописи і журнали;
- грамофонні пластинки, радіоприймачі, друкарські машинки;
- різьба, кераміка, картини, кришталі, порцеляна, полотна і нитки "ДМС" до вишивання, вишивки, жіночі хустини;
- великий вибір гарних дарунків на різні оказії;
- висилка пакунків в Україну.

ARKA WEST
2282 Bloor St. West
Toronto, Ont.
M6S 1N9, Canada
Telephone: 762-8751

- Продаємо "МІЙ ПЕРШИЙ СЛОВНИК", ціна $6.00 з додатком коштів пересилки.
- БУКВАР МАРІЇ ДЕЙКО, ціна $4.00 і кошти пересилки.

ОЩАДНІСТЬ

це прикмета кожного доброго пластуна та кожної доброї пластунки.

ПЛАСТУНИ і ПЛАСТУНКИ!

Складайте Ваші ощадності у найбільшій і найстаршій кредитівці у Торонті

Українська Кредитова Спілка

297 College St. — Toronto 2B, Ont.
Tel.: 922-1402

Праця і ощадність забезпечать Вашу майбутність!
Пластуни і Пластунки, учні свято-миколаївських шкіл, складайте свої ощадності у

СВЯТО-МИКОЛАЇВСЬКІЙ КРЕДИТОВІЙ СПІЛЦІ.

Спілка приміщується в будинку Вашої школи і є відкрита від год. 10 до 1 по полудні.
4 Bellwoods Ave., Tel.: 366-4529
Toronto, Ont. M6J 2P4

Пластун Ти, юнак?
ОЩАДНІСТЬ — Твій знак!
Щадити щоденно учись!
Як будеш студент,
Той доляр, той цент
Тобі допоможе колись
Здобути знання, прожиток, ім'я!

- ЗА ОЩАДНОСТЕВІ ВКЛАДИ «Самопоміч» платить $4^1/_2$% ДИВІДЕНДИ.
- КОЖНА СУМА ВКЛАДУ враз із усіма фондами має своє ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ.

ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА „САМОПОМІЧ" У ЧІКАҐО

2351 West Chicago Ave. — Tel.: HU 9-0520
Chicago, Ill., 60622, U.S.A.

"ПОСІБНИК ЗВ'ЯЗКОВОГО"
можна набути
- в Канаді: у Адміністрації "Юнака":

"Yunak" — Magazine,
2150 Bloor St. W.
Toronto, Ont. M6S 4V7 Canada
ЦІНА — $9.00

Друкарня КИЇВ

виконує всякі друкарські роботи.

Друкуємо
- книжки
- часописи
- летючки
- афіші
- весільні запрошення
- фірмові друки

KIEV PRINTERS LTD. — Phone: 537-5572
2466 DUNDAS St. West, TORONTO, ONT. M6P 1W9

ЗДОРОВИЙ і СМАЧНИЙ ХЛІБ
та всякі інші печива
випікає
УКРАЇНСЬКА ПЕКАРНЯ
власниками якої є
Анна і Роман Вжесневські

THE FUTURE BAKERY

735 Queen St. West, Toronto 2-B, Ontario
Tel.: EM 8-4235

Хто з Вас подорожує

літаком • кораблем • поїздом • автобусом

у Канаді чи поза Канадою повинен купити подорожний квиток та одержати безплатно потрібні інформації і поради в українському подорожному бюрі
МАРКІЯНА КОГУТА
і
ІГОРЯ КУРИЛІВА

Bloor Travel Agency

1190 Bloor St. West — Toronto 9, Ontario
Telephone: 535-2135 & 535-2136

POSTAGE PAID AT TORONTO, CANADA
If not delivered please return to:
YUNAK Magazine
2150 Bloor St. W. Toronto, Ont. M6S 4V7, Canada
RETURN POSTAGE GUARANTEED

Ціна: $1.00

СИНИЦЯ

СОЛОВЕЙ

ЛАСТІВКА

ПІДСНІЖНИК

БАРВІНОК

ФІЯЛКА

БДЖОЛА

БОРСУК

ЇЖАК

КАЖАН

БОБЕР

САЙГАК

ЛИС

РИСЬ

ЗАЄЦЬ

ВЕДМІДЬ

"... виховання — це надавання думкам і почуванням якогось напрямку", — каже Олександер Тисовський-Дрот. Пластова преса саме й сприяє виконанню цього завдання.

Читайте ж і СВОЄЧАСНО передплачуйте свої журнали!

ГОТУЙСЬ — журнал новачок і новаків та дітей до 12 року життя;

ЮНАК — для пластового юнацтва й загалу української молоді;

ПЛАСТОВИЙ ШЛЯХ — журнал дорослого членства Пласту, Пластприяту і загалу батьків, які цікавляться вихованням і громадськими справами.

● Присилайте передплати З ПОЧАТКОМ КОЖНОГО РОКУ (до 1 березня!), бо своєчасні передплати уможливлюють дешевшу пересилку журналів.

● Надсилайте дописи (хроніку, знімки, "молоде перо", ілюстрації тощо), діліться своїми зауваженнями щодо змісту і вигляду журналів, втримуйте зв'язок з редакціями. Ставайте співучасниками пластового самовиховання.

ВОВК

КОБРА

ОРЕЛ

СОКІЛ

ҐОТУР

ОЛЕНЬ